

Ваад України 2021 році здійснював свою діяльність за відсутності базового фінансування. Фінансову підтримку проектам і програмам Вааду, а також поточній діяльності офісу в 2021 році надали:

члени Опікунської ради Вааду України та Конгресу національних громад України (КНГУ):

Юрій Борисов
Михайло Брейман
Роман Бронфман
Олег Вишняков
Михайло Вугман
Олег Вугман
сім'я Гройсманапт
Йосиф Зісельс
Ігор Керезь
Костянтин Круглов
Борис Ложкін
Олександр Лойфенфельд
Вадим Мороховський
Сергій Оксанич
Анатолій Отченаш
Борис Трахтенберг
Семен Тутельман
Володимир Шпільфогель
Галина Хараз
Давид Якобашвілі

партнери Вааду України і КНГУ:

Єврейське агентство для Ізраїлю Сохнут
Голландський єврейський гуманітарний фонд
Ініціатива «Українсько-єврейська зустріч» (UJE)
Джеймс Тімертей
фонд Ротшильда
Всесвітній єврейський конгрес
Єврейська конфедерація України (ЄКУ)
Інфопульс (Андрій Анісімов, Олексій Сігов)
«Астарта - Київ» (Віктор Іванчик)
Фонд ім. Конрада Аденауера
Фонд «Відродження»
Ініціатива Е +
Центр культурного менеджменту
Freedomhouse
Д-р Девід Фішман (Jewish Theological Seminary - Єврейська теологічна семінарія Америки)
Леонід Невзлін (Фонд Надав)

ОБЩИННИЙ ЗВІТ

«ДІЯЛЬНІСТЬ ВААДУ УКРАЇНИ В 2021 РОЦІ»

*(Співпрезидент Вааду України Йосиф Зісельс,
виконавчий директор – Лев Шпільський,
програмний директор – Людмила Брагінська)*

Асоціація єврейських організацій і общин України – Ваад України створена 14 січня 1991 року і зареєстрована Мін'юстом України. До складу Вааду входять 267 організацій з 90 міст України, в тому числі 53 релігійні громади, 51 міська громада, 13 соціальних структур, 17 єврейських шкіл, 79 культурних організацій, 12 асоціацій в'язнів гетто і концтаборів, 10 молодіжних організацій, 5 організацій – асоційованих членів.

Асоціація є активним учасником і представником зазначених організацій в Євразійському та Всесвітньому єврейських конгресах, у Всесвітній сіоністській організації.

Ваад України є співзасновником Сіоністської федерації України, Єврейської конфедерації України, Євразійського єврейського конгресу (ЄАЄК), Конгресу національних громад України (КНГУ), Всеукраїнського благодійного фонду «Рехуш Єгуді», Міжнародного меморіального фонду «Бабин Яр», Центру єврейської освіти.

Пандемія COVID-19 істотно ускладнила діяльність нашої організації, починаючи з 2020 р. Крім карантинних обмежень і викликані ними необхідності в переході на дистанційну роботу, Ваад опинився в серйозній економічній кризі: базове фінансування від співпрезидента Вааду Андрія Адамовського було зупинено з лютого 2020 р. і більше не поновлювалося.

ПОСТІЙНО ДІЮЧІ ПРОГРАМИ І ПРОЄКТИ

1. РЕСУРСНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ ПРОГРАМИ

1.1. Газета «Хадашот» (головний редактор – Михайло Гольд).

ЗМІ Вааду України, видається з січня 1991 року. З квітня 2020 року, в зв'язку з пандемією COVID-19, газета виходить в електронному варіанті. Електронна версія регулярно оновлюється в Інтернеті (<http://www.hadashot.kiev.ua>).

Друковане видання розповсюджувалося безкоштовно, силами редакції, в трьохстах єврейських організаціях і громадах. Крім єврейських громад і організацій, газета надходила до різних комітетів Верховної Ради України, Офісу Президента, Міністерства культури і туризму, а також приватним особам.

У минулому році на повністю оновленому — як візуально, так і функціонально — сайті видання у штатному режимі оновлювалася українська версія, що відповідає запитам зростаючої україномовної аудиторії. Залученню нових читачів сприяла також більша кількість матеріалів та запуск мобільної версії, на котру давно чекали прихильники видання, які переглядають сайт з

гаджетів.

Матеріали «Хадашот» як і раніше потрапляють в стрічку великого загальнонаціонального Інтернет-агрегатора ukr.net, де становляться надбанням широкої аудиторії, не обмеженої єврейськими общинними рамками. Всього в минулому році майже 30 різних ресурсів з п'яти країн близько 450 разів передруковували матеріали «Хадашот». Серед цих ресурсів — портал Lenta.UA, Історична правда, LB.ua, Багнет, сайт Дев'ятого каналу Ізраїлю, найбільший ізраїльський російськомовний аналітичний портал zahav.ru, журнал «ИсраГео» (Ізраїль), газети «Еврейский мир», «Континент» (США), щомісячник «Еврейская панорама» (Німеччина) та ін.

У 2021 році число підписників в Facebook перевищило 8000 осіб, у окремих матеріалів зафіксовані тисячі переглядів і сотні репостів.

В минулому році сайт поповнився новими рубриками — зараз їх близько 20: Єврейська Україна, Серйозна розмова, Jewish world, Особистість, Інтерв'ю, Проблема, Сторінки історії, Антисемітизм, Шоа, Ізраїль та ізраїльтяни, та ін. Матеріали видання відображають усю палітру єврейської проблематики в Україні і світі. Багато статей присвячено Голокосту та Праведникам народів світу, зокрема: «Бронечка з «Чорної книги», або як солдат вермахту єврейку врятував», «Дві Праведниці з однієї вінницької вулиці», «У Василькові з'явиться меморіал на місці розстрілів у роки Голокосту», «У Польщі відкрили пам'ятник українському священику, який рятував євреїв», «Праведник у сутані. «Єврейський рахунок» угорського вікарія», «Наш Гришко. Як українські селяни єврейську дитину врятували», «Роберт Штольц. Композитор, який водив за ніс Гестапо» та ін.

Важливе місце займають матеріали, що звертають увагу до зневажливого ставлення до місць пам'яті («У селі Скурати розорюють місцевий Бабин Яр», «Бізнес на могилах знищив найзнаменитіший цвинтар України», «Залізна голова, або хто зніс пам'ятник українським праведникам у Василькові», «Пам'ять по-чиновницьки. Як на місці масових розстрілів звели скотомогильник»).

Дуже широко представлена міжнародна тематика («У Мексиці збудують місто для ортодоксальних євреїв», «На Тайвані відкривається перший єврейський общинний центр», «Наступницею одіозного президента Філіппін стане його донька-єврейка» та ін.).

Особливе значення редакція приділяє темі українсько-єврейських культурних взаємозв'язків («На Поділлі легенда з Талмуду увійшла до українського фольклору», «Shir Yeshim: українські пісні з єврейським акцентом», «Як подільський граф від Російської імперії відокремився та євреїв у правах зрівняв»).

Однією з найпопулярніших залишається рубрика Сторінки історії, чиї матеріали часто густо републікуються різними виданнями. Наприклад, «Псевдо «Поппер». Як Абрам Штрейкер в УПА служив», «Єврейський футбол від Вільно до Чернівців, або невідома жертва пакту Молотова — Ріббентропа», «Угорський Жовтень. Євреї по обидва боки барикад», «Століпін та єврейське питання», «Як українські міста євреям прізвища дарували».

Оскільки Ізраїль продовжує залишатися центром єврейської ідентичності у діаспорі, відповідна рубрика знайомить с його новинами та проблемами («Ізраїльська демографія. Чому за лісом не бачать дерев», «Ізраїльський дзюдоїст з «українським» корінням став чемпіоном Європи», «Вперше мусульманка отримала погони майора ЦАГАЛу», «У 2050 році кожен третій ізраїльтянин-єврей буде ультраортодоксом», «Уродженець Дніпропетровська приніс Ізраїлю перше олімпійське «золото», «Ізраїльський письменник отримав Гонкурівську премію»).

Як вже зазначалося, запуск української версії привернув додаткову увагу до видання з боку неєврейської аудиторії.

Спонсори:

- Ваад України
- Голландський єврейський гуманітарний фонд (Dutch Jewish Humanitarian Fund JHF)
- Ukrainian Jewish Encounter (UJE)

1.2. Веб-ресурси Вааду України та його підрозділів

1.2.1. Сайт Вааду України <http://vaadua.org> (Керівник проєкту – Олена Заславська, відео-оператор – Альфія Шевченко, техпідтримка ресурсу – Сергій Rogozинський, робота з текстами – Юлія Пономаренко, Катерина Кічик).

За майже 20 років існування ресурсу був накопичений величезний досвід – команда поступово «зростає» разом з проєктом. У 2014 році до команди приєдналася Альфія Шевченко, восени 2015 року – Ю. Панасевич, а згодом Ірина Лазоренко, Анна Леванюк, Аліна Шененко, Юлія Пономаренко, Катерина Кічик. З березня 2020 р. з початком карантину команда не знизилася, а тільки розширила активність. Всі ці роки сайт працює в режимі майже щоденного оновлення без перерв на вихідні та свята.

Архів з більш ніж 4000 різних статей та інтерв'ю, який сьогодні розташований на сайті, представляє інтерес для дослідників.

Триває активна робота в на сторінках Ваада в ФБ, а також групи «Євреї за Україну», яка створювалася для популяризації матеріалів сайту.

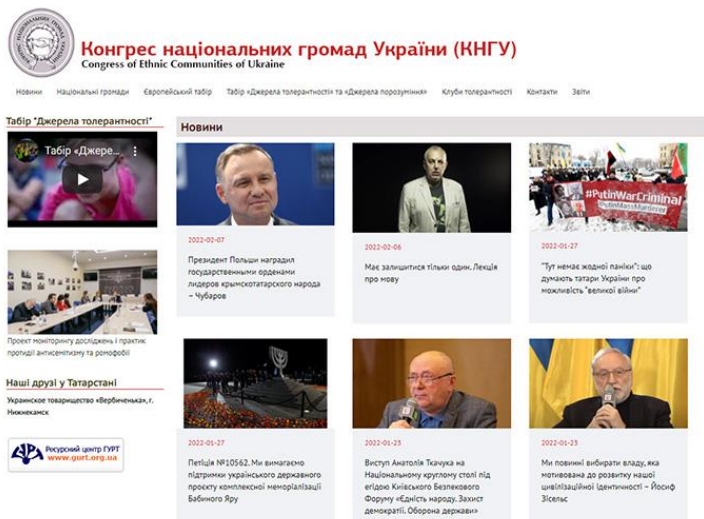
У 2021 р. була продовжена програми «Ексклюзивне інтерв'ю сайту Вааду» (робоча група - О. Заславська, А. Шевченко, А. Шененко, Юлія Пономаренко, Катерина Кічик).

Матеріали, розташовані на ресурсі, грають важливу роль в наборі студентів на Магістерську та Сертифікатну програми з юдаїки на 2021-2023 уч. рр.

Команда проєкту своєчасно публікує матеріали, пов'язані з громадською діяльністю Ваада України, проєктні новини, заяви, слідує за виступами співпрезидента Ваада України Й. Зісельса, а також статті, які стосуються проблем меморіалізації пам'яті жертв Бабиного Яру.

Основний трафік – це відвідувачі з України, Ізраїлю, Німеччини та США. Всього сайтом цікавилися із 120 країн світу. Адміністрація сайту підтримує контакти з прес-службою волонтерського центру при Хесед-Ар'є у Львові, Всеукраїнським об'єднанням «Макабі», з єврейськими громадами Запоріжжя, Мелітополя, Львова, Одеси, Корсуняї та ін. міст України, єврейськими організаціями Києва, Київської та Черкаської областей, з іншими українськими та ізраїльськими громадськими організаціями.

1.2.2. Сайт Конгресу національних громад України (КНГУ) (Редактор сайту – Тетяна Хорунжа, адміністратор – Альфія Шевченко).

www.kngu.org

З початку 2015 року сайт є інформаційним майданчиком для проєкту «Європейський табір», а з 2016 р. – інформаційним

майданчиком для проєкту «Дитячий міжнаціональний табір «Витоки толерантності»».

Сайт публікує матеріали та новини національних громад України.

Ресурс розміщує «Електронний інформаційний бюлетень групи

моніторингу прав національних меншин», який випускає експертна група під керівництвом В'ячеслава Лихачова.

Адміністрація сайту веде активну політику із залучення нових читачів через сторінки соціальних мереж.

Основний трафік – відвідувачі з України, Росії, європейських країн та США.

1.2.3. Сайт газети «Хадашот» (шеф-редактор – Михайло Гольд, адміністратор – Володимир Шевченко, технічна підтримка – Сергій Rogozinskyi.)

hadashot.kiev.ua

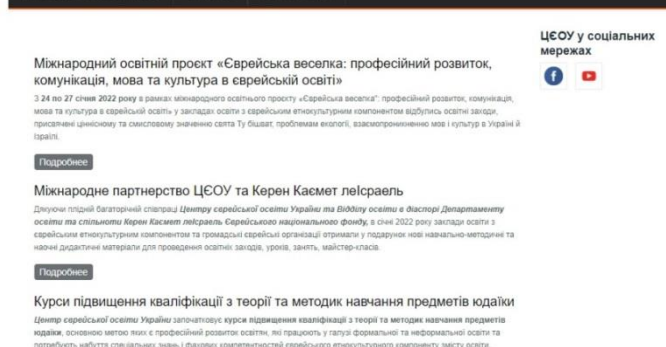
Докладніше див. п.1.1. звіт.

1.2.4. Сайт Сіоністської федерації України (СФУ) (Керівник проекту – вик. директор СФУ Олена Заславська, технічна підтримка ресурсу – Сергій Rogozinskyi)

votezion.org.ua

Сайт публікує прес-релізи та звіти про діяльність організації, а також новини єврейського життя в Україні. Докладніше – [див. п.](#)

1.2.5. Веб-ресурс Центру єврейської освіти України ЦЕОУ.

jecu.org.ua

Сайт створено навесні 2016 р. На сайті міститься велика кількість методичних матеріалів за

єврейською традицією та культурою, у тому числі сайт містить унікальні авторські матеріали.

Оновлення сайту відбувається 2-3 рази на тиждень.

Підготовка та наповнення змісту сайту ЦЕОУ та сторінки у Фейсбук ЦЕОУ <https://www.facebook.com/jecu.org.ua>. Докладніше **див. п.**

1.2.6. Веб-ресурс проєкту «Шорашим – коріння та майбутнє євреїв діаспори».

shorashim.in.ua

Мета табору – ознайомлення учасників з історією, культурою, традиціями та звичаями, єврейського народу в Діаспорі (зокрема в Україні та на Кавказі), з різними течіями іудаїзму, з історією сіонізму, долучення дітей та підлітків до єврейських цінностей, до стародавнього та сучасного єврей світу Діаспори та Ізраїлю, зміцнення та розвиток єврейських громад, виховання національної самоідентифікації, лідерських якостей, розкриття творчих здібностей у молодого покоління, формування умінь толерантної поведінки у полікультурному світі. Докладніше див. п.2.1.2.1.

2. ПРИОРИТЕТНІ ПРОГРАМИ ВААДУ УКРАЇНИ

2.1. Релігійно-общинні програми

2.1.1. Збереження єврейської культурної спадщини

2.1.1.1. Чернівецький музей історії та культури євреїв Буковини (Директор Музею – Микола Кушнір)

I. Загальна інформація.

У звітному році музей працював у режимі «домашнього офіса». Причиною цього були не стільки тільки карантинні обмеження, запроваджені у зв'язку із пандемією коронавірусу COVID-19, скільки відсутність фінансування поточних потреб музею з боку його засновників. Остання обставина не дозволила керівництву музею найняти необхідний персонал на місце тих працівників, які звільнилися у попередні роки або вибули у зв'язку з відпусткою по догляду за дитиною. Фактично у звітному році єдиним працівником музею залишався його директор, та й то лише номінально, оскільки формально він продовжив перебувати у відпустці за власний рахунок.

За таких обставин діяльність установи по усіх основних напрямках, таких як: прийом та обслуговування відвідувачів, формування й дослідження колекції, а також догляд експонатами діючої постійної експозиції тощо фактично не велася. Що стосується останнього, то, варто наголосити, що тривала відсутність догляду за музейними експонатами негативно впливає на їх стан збереження, і подальша відсутність такого догляду ставить під загрозу часткового або навіть повної руйнації окремих з них.

II. Діяльність музею в рамках проєктів.

Єдиною можливістю для музею ще хоч якось заявити про себе у звітному періоді залишалася його участь у проєктах, які прямо чи опосередковано стосувалися єврейської історико-культурної спадщини Буковини і мали в основному освітній (просвітній) характер. Зокрема йдеться про німецько-українські проєкти «Вчимося пам'ятати» та «80 Років трагедії у Бабиному Яру: електронний меморіал для України», які були ініційовані єврейською громадою м. Дюссельдорф і фінансувалися коштом Федерального міністерства закордонних справ Німеччини.

Тематична виставка

З метою популяризації історії єврейського спорту на Буковині та формування інклюзивної культури пам'яті в рамках першого проекту музею підготував тематичну виставку «Диво у Чернівцях. Сторінками історії чернівецького єврейського фізкультурно-спортивного товариства «Маккабі» 1914-1940». Остання демонструвалася на Театральній площі м. Чернівці (просто неба) в період з 28 травня до 1 липня 2021 р. Більше про виставку та спортивну вікторину можна дізнатися з матеріалів на сайті музею: <http://muzejew-news.org.ua/?p=1935&lang=uk>
<http://muzejew-news.org.ua/?p=1921&lang=uk>

Дитячий меморіальний футбольний турнір

Також в рамках цього проєкту 29 травня 2021 р. було проведено футбольний турнір «Кубок Бориса Горелікова» для дітей середнього шкільного віку, у якому взяла участь й новосформована дитяча команда відродженого у Чернівцях єврейського спортивного клубу «Маккабі Чернівці».

Пізнавальний відеофільм

Окрім того, в рамках цього ж проєкту музей брав участь у створенні пізнавального відеофільму про історію єврейського спорту та Буковині, який демонструвався на ютуб-каналі «Єврейские новости».

Меморіальні заходи з нагоди 80-х роковин Голокосту

В рамках проєкту «80 Років трагедії у Бабиному Яру: електронний меморіал для України» музей брав участь у підготовці і проведенні меморіальних заходів з нагоди 80-х роковин початку Голокосту на теренах України. Зокрема, музеєм була організована церемонія закладання пам'ятного знаку у форму «Порогу пам'яті» (автор - німецький митець

Гунтер Демнір) неподалік території колишнього стадіону «Маккабі», з якого впродовж червня 1942 р. до гетто і таборів Трансністрії були депортовані тисячі єврейських мешканців Чернівців. Церемонія закладання «Порогу пам'яті» відбулася 6 липня 2021 р. за участю послів Федеративної Республіки Німеччина та Держави Ізраїлю в Україні, керівництва Чернівецької області та м. Чернівці, представників широкого кола громадськості.

Онлайн-турнір для школярів

В рамках цього ж проєкту 8-11 жовтня 2021 р. музеєм спільно КУ «Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Чернівецької міської ради було проведено онлайн-турнір для учнів чернівецьких шкіл «Уроки пам'яті про Голокост на Буковині». У турнірі взяли участь 10 команд. Для переможців турніру – трьох команд, що зайняли призові місця – музей організував поїзду до

м. Києва для участі у освітньому воркшопі «Стежки пам'яті: Чернівці-Харків», який проходив 27-28 жовтня 2021 р. і включав в себе з поміж іншого відвідини меморіалу «Бабин Яр», екскурсію у Національному музеї історії Другої світової війни, заняття в групах та презентації учнівських проєктів.

Презентація дитячого видання про Голокост

10 грудня 2021 р. музей організував презентацію власного дитячого видання про Голокост у Чернівцях «Піжмурки зі смертю. Дитячі розповіді про недитячу історію», робота над яким тривала, починаючи з осені 2017 р. Видання книги було

профінансоване в рамках німецько-українського освітнього проєкту під назвою «Вчимося пам'ятати». Відеозвіт про презентацію додається.

III. Фандрайзинг

Впродовж звітнього року музеєм у співпраці із Інститутом німецької культури та історії Південно-Східної Європи при Мюнхенському університеті імені Людвіга-Максиміліана було підготовлено грантову заявку на суму 150 тис. євро до німецького фонду «Пам'ять-Відповідальність-Майбутнє» (нім. Stiftung EVZ) на створення вебдокументара (Вебдока) та навчальних застосунків про історію євреїв Буковини.

Заявка була підтримана, і з 01.11.2021 р. музей розпочав реалізацію проєкту «Співучасть – Взаємодія – Пам'ять. Вебдок та навчальні застосунки про євреїв Буковини», який триватиме до липня 2023 р. Детальніше про проєкт на сайті музею: <http://muzejew-news.org.ua/?p=2005&lang=uk>

2.1.1.2. Проєкт створення Меморіального музейного центру в будинку «Бейт-Кадішин» на єврейському кладовищі в Чернівцях

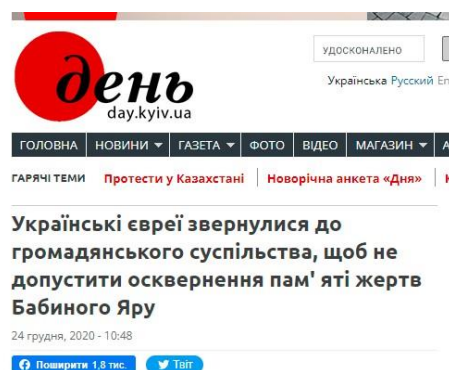
У 2021 р. через пандемію COVID-19 і фінансові проблеми активні роботи призупинилися. Здійснювалася тільки оплата комунальних витрат та малі ремонтні роботи.

2.1.1.3. Звіт по заходах та проєктах Вааду України, присвячених трагедії Бабиного Яру, у 2021 році (координаторка проєктів – Галина Хараз)

Протягом 2021 року Ваад України, у співпраці з іншими організаціями, громадськими активістами та приватними особами, підготував та реалізував низку проєктів та громадських ініціатив, пов'язаних з меморіалізацією Бабиного Яру та заходами, присвяченими 80-й річниці трагедії.

Звернення до громадськості, листи та петиції, організовані при підтримці Вааду України.

1. Наприкінці 2020 р. та у січні 2021 року було зібрано майже 200 підписів під Другим зверненням євреїв України до громадськості – проти російських планів будівництва на території кладовищ у Бабиному Яру, на підтримку Українського проєкта меморіалізації Бабиного

Яру. Після цього звернення підписали ще більш ніж 3000 небайдужих громадян України та інших країн.

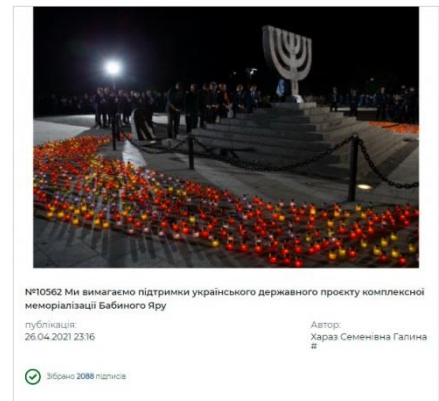

2. У лютому 2021 р. Ваад України звернувся до Голови Фонду державного майна України з проханням не передавати у довгострокову оренду пам'ятки архітектури – будівлі колишньої контори єврейського по вул. Юрія Ілленка, 44, тому що потенційний орендар - Благодійна організація «Фонд пам'яті «Бабин Яр» та її новий власник – благодійна організація «Благодійний фонд «Меморіал Голокосту «Бабин Яр» мають намір реалізувати на території Національного заповідника «Бабин

Яр» приватний проєкт меморіалу за ініціативою та за участі російських мільярдерів, близьких до Путіна (Михайла Фрідмана, Германа Хана та Павла Фукса). У такий спосіб ці російські мільярдери намагаються втілити в життя ворожу путінську політику щодо України, уникнувши при цьому санкцій з боку США.

На заяву не було отримано ніякої відповіді.

3. У квітні 2021 р. на сайті Київської міської ради була оприлюднена петиція №10562 «Ми вимагаємо підтримки українського державного проєкту комплексної меморіалізації Бабиного Яру», яку підписали 2088 киян. В петиції була заявлена вимога до керівництва Києва не підтримувати приватний російський проєкт (Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр»), оскільки це суперечитиме законам, міжнародним угодам України та загальнолюдським моральним нормам, а замість цього - відкрити широке громадське обговорення державного українського проєкту комплексної меморіалізації Бабиного Яру та прийняти на його основі відповідні рішення до 80-х роковин трагедії. <https://petition.kyivcity.gov.ua/petition/?pid=10562>

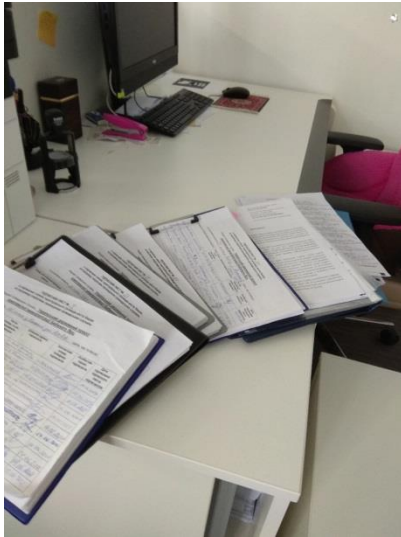

4. У червні 2021 р. Окружним адміністративним судом міста Києва зареєстровано позов Асоціації єврейських організацій та общин України до Київської міської ради та Київської міської державної адміністрації.

Серед вимог позову – зобов'язати Київську та КМДА виконати вимоги Розпорядження

Кабінету Міністрів України «Про додаткові заходи щодо збереження місць поховань у населених пунктах України», а саме – не допустити проведення будівельних робіт на Лук'янівському єврейському кладовищі та Кирилівському православному кладовищі, що знаходяться в межах території Бабиного Яру в місті Києві. Позивач також просить суд визнати протиправними дії відповідачів щодо невиконання вказаного Розпорядження Уряду стосовно збереження місць поховань

5. У червні 2021 р. з ініціативи групи громадських діячів було надіслано заяву до Київміськради про організацію громадських слухань щодо Українського проєкту меморіалізації Бабиного Яру. Для проведення таких слухань було потрібно зібрати не менше 500 підписів киян. Збір підписів

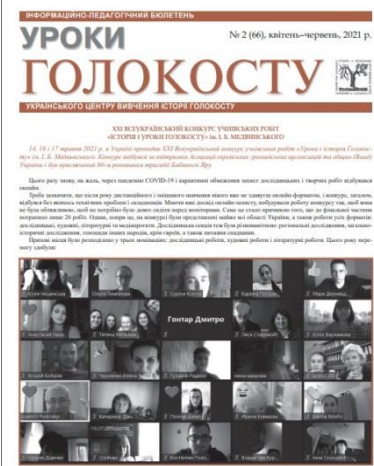
координував Ваад України в тісній співпраці з громадським Рухом опору капітуляції (РОК), з партійними осередками та депутатами від партій «Європейська солідарність», «Батьківщина» та «Голос». Волонтери та громадські активісти за тиждень зібрили більш ніж 2500 підписів – вп'ятеро більше, ніж необхідно. На жаль, КМДА побоялася взяти на себе відповідальність та відмовила у проведенні громадських слухань.

Авторські проєкти та заходи до 80-ї річниці трагедії Бабиного Яру.

У вересні 2021 року відзначалася 80-та річниця трагедії Бабиного Яру. Вже на початку року, коли стало ясно, що українські владні чиновники беззастережно підтримують всі наміри організаторів «російського» проєкту меморіалізації Бабиного Яру, керівництвом Вааду України було прийняте рішення підготувати та провести окрему низку проєктів та заходів до цієї дати, спираючись на підтримку відомих громадських діячів, активістів та незалежних меценатів. Вже до літа було запропоновано більше 30 пропозицій по таких проєктах. Зі свого боку, Ваад долучився до їх проведення та винайшов можливості спонсорської підтримки.

1. Розпочатий у травні 21-й Національний український конкурс для школярів «Історія і уроки Голокосту» ім. Медвинського є постійно діючим проєктом Українського центру вивчення історії Голокосту (УЦВІГ). Школярі з усієї країни представляють свої дослідження та роботи на тему історії Голокосту та особливостей місцевих єврейських громад на українських землях за часів Другої світової війни. Спонсорську підтримку проєкту 20000 грн. надала Асоціація єврейських організацій та общин (Ваад України).

https://www.holocaust.kiev.ua/other/details/bul4_66_2021?objId=2017

Українського центру вивчення історії Голокосту Анатолій Подольський.

Аудиторія Довженко-Центру побачила кіно різних часів — від 1910-х до кінця 1990-х — у політичному, історичному, соціальному контекстах. Згадуючи перебіг Голокосту на українських теренах, гості Довженко-Центру отримали нагоду поговорити про єврейське життя в Україні протягом XX століття загалом та його репрезентацію у кінематографі.

Підтримку проєкту надав Goethe-Institut в Україні. Інформаційну підтримку надали Асоціація єврейських організацій та общин (Ваад) України та Український центр вивчення історії Голокосту.

<https://dovzhenkocentre.org/kulturfilm-ukrainske-evreystvo-u-kino-xx-stolittya/?fbclid=IwAR23BLGn5-dxUkY2EDhrdsCOrE5yGQ0Pan3xm5poCNe4b8pPipRTlrYS-LI>

<https://youtu.be/5dK0qhqa81Q>

https://youtu.be/q0EAg_S_6vI

5. У вересні відбувся телемарафон на телеканалі Еспресо.ТВ до 80-х роковин трагедії Бабиного Яру. У програмі телемарафону взяли участь народні депутати Микола Княжицький та Володимир В'ятрович, директор Центру досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства Леонід Фінберг та інші науковці, громадські та політичні діячі. Темою програми були

роздуми про роль нацистського і комуністичного режимів у трагедії Бабиного Яру та її наслідки.

<https://espresso.tv/29-veresnya-espresso-pokazhe-spetsproekt-do-80-i-richnitsi-tragedii-v-babinomu-yaru>

<https://youtu.be/wJPixHSTkq0>

6. У вересні у Національному історико-меморіальному заповіднику Бабин Яр відбувся музично-поетичний перформанс, поставлений американським та українським театральним режисером Олегом Ліпциним. В основі перформансу — вірші з поетичної збірки "Бабин яр. Голосами" поетки та перекладачки Маріанни Кіяновської. У 2020 році за цю збірку письменниця була удостоєна Шевченківської премії. Перформанс — це спроба актуалізувати страшні події 1941 року, подивитися на них з точки зору учасників подій, згадати, що урочище Бабин Яр — братська могила для сотень тисяч містян.

Організаторами виступили Центр досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства та видавництво «Дух-і-Літера».

Виставу спонсувала сім'я голови партії «Батьківщина» Юлії Тимошенко.

https://www.facebook.com/events/142560421416311/?active_tab=discussion

7. Наприкінці вересня – на початку жовтня у Єврейській бібліотеці ім. Ошера Шварцмана в Києві пройшла виставка, присвячена одному пам'ятнику з більш як 30, споруджених на території Бабиного Яру, — «Менорі». Цей пам'ятник був першим, зведеним вже у незалежній Україні, і його історія являє собою відбиток багатьох подій, пов'язаних із боротьбою за пам'ять Бабиного Яру і з проблемами меморіалізації цього трагічного місця. Експозиція виставки насичена фотодокументами та матеріалами тих часів. Співорганізатори виставки — Центр досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства при Національному університеті «Києво-Могилянська академія», Київська міська єврейська громада та Музей історії Десятинної церкви. Її проведення спонсував меценат, що забажав залишитися невідомим.

<https://www.facebook.com/groups/333258000376168/posts/1490537994648157/>

8. У жовтні в київському Будинку звукозапису Українського радіо прозвучала хорова Симфонія-реквієм композитора Михайла Шуха «Memento Mori, Memento Vivere» на вірші Григорія Фальковича у виконанні Академічного камерного хору «Хрещатик». Твір присвячено пам'яті жертв Бабиного Яру.

Спонсував подію співпрезидент Вааду України Йосиф Зісельс.

<http://babiya.org.ua/?p=1763>

<https://youtu.be/QY0iFMoOINs>

Крім вищезгаданих заходів, у вересні-жовтні були проведені серія вебінарів «Бабин Яр: пам'ять на тлі історії» для вчителів та студентів єврейських учбових закладів (див. звіт Центру єврейської освіти України) та он-лайн конференція «Бабин Яр: пам'ятати по-українськи» (див. звіт студії «Діє-Слово»).

Наприкінці 2021 року співпрезидент Вааду України Йосиф Зісельс підписав угоду з Українською світовою фундацією (Канада) про надання спонсорської допомоги в розмірі 100 тис. доларів на проведення додатково ще 17 проєктів зі списку, запропонованого у 2021 році, і присвячених 80-й річниці трагедії Бабиного Яру. Організаційна підготовка та координація цих проєктів провадилася Ваадам на протязі листопада-грудня 2021 року, а з січня 2022 р. майже всі вони вже починають реалізовуватися.

2.1.1.4. Опис колекцій юдаїки *(керівник з серпня 2021 р. – Максим Мартин)*

У 2017 р. Ваад України отримав грант від Фонду Ротшильда для активізації роботи за цією програмою.

- В рамках проєкту було відредаговано 90 записів у існуючій базі даних, виправлені помилки, доповнена інформація, знайдені і вивантажені на сайт фото предметів, яких бракувало.

- Відновлено роботу по опису предметів з колекцій музеїв Львова, описано і фотофіксовано 14 об'єктів з колекцій Львівського історичного музею, Львівського музею історії релігії, та Музею етнографії та художнього промислу, 6 з них додано до бази.

- Підготовлена аплікація для фонду принца Клааса (Нідерланди) (Prince Claus fund for Culture and Development) на першу фазу реконструкції синагоги в Новоселиці, оцінену у 86,022 €.

2.1.1.5. Виявлення і дослідження єврейських кладовищ і місць масових поховань (ММП) євреїв у роки Другої світової війни, меморіалізація ММП

Через пандемію та карантинні обмеження в 2021 р. експедиції не проводилися.

2.1.2. Зеут Йегудіт – Програми виховання єврейської самосвідомості

2.1.2.1. Міжнародний єврейський дитячий табір «Шорашим» – «Коріння і майбутнє євреїв України» (керівник проекту – к.пед.н. Наталія Бакуліна, директор табору в Україні – Вікторія Мінеєва)

- 1) Упродовж року було організовано три зустрічі в рамках програми форум «Алеф» - платформа для директорів єврейських таборів.

Організатори форуму – Єврейська агенція для Ізраїлю «Сохнут» у партнерстві з фондом «Генезіс» в рамках програми БФ «КАФ» «Розвиток єврейських спільнот».

Піднімалися важливі питання, щодо роботи єврейських таборів під час пандемії, обговорювались різні формати роботи таборів та взаємодії з ізраїльськими мадрихами, а саме: онлайн, гібридні та офлайн табори, ділилися своїми напрацюваннями і думками стосовно різних форматів взаємодії та викликами з якими вони зіткнулися.

- 2) Підготовчий семінар та освітні зустрічі для спеціалістів проекту та ведучих груп табору «Шорашим».

Організатори: Центр єврейської освіти України.

Формат роботи: онлайн зустрічі.

Ціль семінару: Підготовка і підвищення кваліфікації спеціалістів, розробка освітньої програми для табору, знайомство з командою та постановка завдання для освітян.

Основні теми: Знайомство з командою; представлення цілей та завдань, концепція, структура та зміст програми табору; підготовка тематичних занять для груп різного віку, групові процеси в таборі; опрацювання результатів анкетування дітей та батьків за минулі роки.

- 3) З 1 по 10 серпня відбувся освітній міжнародний єврейський фестиваль «Шорашим – Коріння та майбутнє євреїв діаспори».

80 дітей та підлітків з різних міст України приїхали до Києва, щоб зустрітися з друзями, познайомитися з новими та збагатити знання своєї культурної і релігійної спадщини.

Місце проведення: м. Київ, санаторій «Хвиля».

Вік учасників: 9-17 років.

Представники міст: Київ, Львів, Рівне, Харків, Одеса, Чернігів, Вінниця, Кропивницький, Біла Церква, Житомир.

Спонсори та партнери: Єврейська агенція для Ізраїлю «Сохнут», «Genesis philanthropy group» в рамках програми БФ «КАФ» «Розвиток єврейських спільнот» при інформаційній підтримці ГЦ «Халом».

Мета освітньої програми фестивалю: На основі сучасних методів неформальної єврейської освіти, методів навчання розвитку особистості, педагогічних форм і цікавих форматів єврейської освіти, на творчих підходах до створення освітньо-розвиваючої платформи, що дозволяє в короткі терміни стати мотиватором для дітей до особистого всебічного розвитку

не тільки на благо себе і для себе, але і з їх залученням до суспільного життя і подальшого розвитку громади власними ресурсами.

Наша мета – не вчити, а показати важливість розвитку, мотивувати до самоосвіти, особистісного зростання на благо себе і суспільства.

Тому всі учасники стали агентами і кожного дня відновлювали втрачену інформацію вивчаючи основні поняття юдаїзму, традиційних особливостей, культури, мови та історичних подій.

Діяльність проекту висвітлюється на сайті проекту та сторінках Facebook, а також на інтернет-ресурсах організацій–партнерів:

www.shorashim.in.ua

www.jecu.org.ua

www.vaadua.com

<http://jewseurasia.org/>

<https://www.facebook.com/shorashimcaucasus/>

<https://www.facebook.com/ShorashimUA/>

2.1.3. Підтримка програм з юдаїки

2.1.3.1. Проект «Магістерська програма з юдаїки спільно з НаУКМА» (Керівник – д-р Олексій Хамрай, заступник керівника д-р Сергій Гірік).

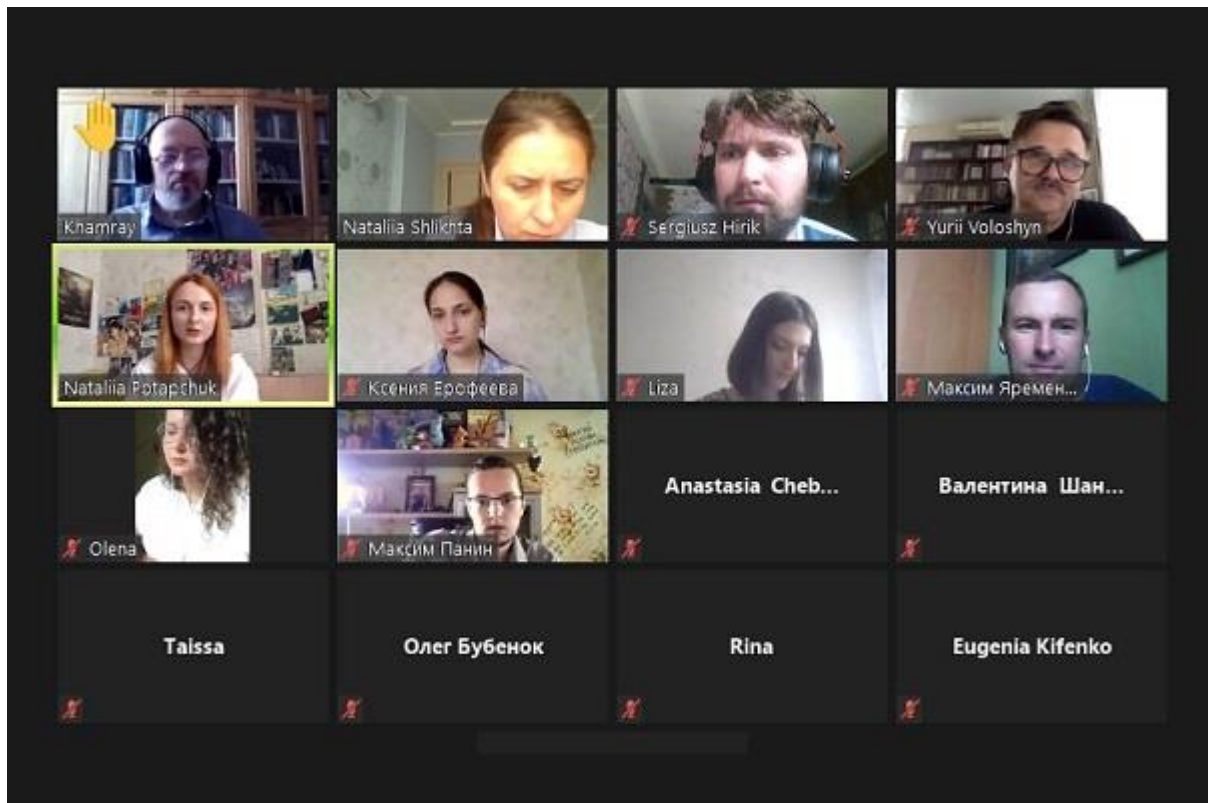
У червні 2021 року програма випустила дев'ятьох студентів, які отримали дипломи магістрів історії в галузі юдаїки.

Новина про захист дипломних робіт, інформація про їхні теми й наукових керівників доступна на сторінці програми у Facebook: <https://www.facebook.com/KMAJewishStudies/posts/268822435030593>. Семер з них навчалися у 2020–2021 навчальному році на другому році програми, двоє (Олександр Палій і Олена Харламенкова) з особистих причин не захистили магістерські роботи в минулі роки й відновилися для завершення навчання в ліньому семестрі 2021 року.

Прізвища й оцінки випускників:

1. Ксенія Єрофеева — 96;
2. Ірина Ісаєва — 95;
3. Євгенія Кіфенко — 93;
4. Єлизавета Мучнік — 91;
5. Олександр Палій — 60;
6. Максим Панін — 69;
7. Наталія Потапчук — 83;
8. Олена Проценко (Харламенкова) — 79;
9. Анастасія Чеботарьова — 96.

Таким чином, **п'ятеро випускників отримали оцінку А (відмінно)**, що є найвищим результатом за всі роки існування програми. Одна випускниця отримала оцінку В (добре), одна — С (добре) і двоє випускників — D (задовільно).

(у зв'язку з карантинними обмеженнями захист відбувався дистанційно)

У липні-серпні за підсумками вступної кампанії у НаУКМА на програму вступили семеро випускників. Усього було подано 18 заявок від потенційних абітурієнтів.

У липні в дистанційному режимі (у зв'язку з продовженням карантину) відбулася традиційна літня музейно-архівно-бібліотечна практика для студентів першого року навчання. Під час неї семеро студентів змогли ознайомитися з колекціями рукописів, стародруків і музейних предметів із юдаїки та поспілкуватися зі співробітниками десяти музейних, бібліотечних і архівних установ Києва і Львова.

У зв'язку з карантинном заплановане літнє стажування студентів першого року в Єврейському університеті в Єрусалимі в серпні-вересні 2021 відбулося онлайн. У ньому взяли участь шестеро студентів.

На жаль, участь студентів у польовій епіграфічній експедиції на єврейських цвинтарях у зв'язку з карантинними обмеженнями виявилася неможливою (на відміну від практики, експедиція передбачає лише очний формат).

6 травня 2021 заступник керівника МП «Юдаїка» Сергій Гірік і викладач МП «Юдаїка» Олег Бубенок виступили офіційними опонентами на захисті кандидатської дисертації Мартин Максим Миколайовича «“Хозарський міф” в історичній думці та національному дискурсі кримських караїмів (кінець XVIII–початок XXI ст.)», Дрогобицький державний педагогічний університет, спеціалізована вчена рада К 36.053.03, 6 травня 2021 року).

В осінньому й літньому семестрах 2021 професор Національного університету «Острозька академія» Дмитро Цолін прочитав гостьовий курс лекцій із арамейської мови для студентів першого року.

29 жовтня 2021 заступник керівника МП «Юдаїка» Сергій Гірік на запрошення Українського центру вивчення історії Голокосту прочитав лекцію «Антисемітизм в Європі та на українських теренах до Другої світової війни» на семінарі-школі для педагогів «Вчимося з минулого – діємо заради майбутнього: Навчання про історію Голокосту і права людини».

У грудні 2021 заступник керівника програми Сергій Гірік дав інтерв'ю Радіо «Свобода» про існування Смути осілості і її вплив на єврейське суспільство Російської імперії, запис доступний за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-yevreyi-opynylysya-za-mezheyu-osilosti/31629158.html>.

У 2021 р. програма продовжувала співпрацю з фондом «Вікімедіа Україна» і Українською Вікіпедією. Переймаючи досвід деяких американських, ізраїльських та інших університетів, у рамках навчальних курсів студенти програми мають можливість замість есеїв і рефератів готувати статті для Вікіпедії (перед оприлюдненням роботи перевіряються викладачами). Завдяки цьому так звана вільна енциклопедія (найпопулярніше джерело інформації в інтернеті, яке широко використовується учнями шкіл і студентами) наповнюється науково вивіреними знаннями з історії й культури євреїв України.

У 2021 р. програма продовжувала співпрацю з Єврейським університетом в Єрусалимі, Єврейською теологічною семінарією Америки, Монреальським університетом, Меморіальним музеєм Голокосту (США), Жешувським університетом (Польща), Меморіальним музеєм Голокосту (США). З іншими партнерами обговорюється можливість організації дистанційних гостьових заходів із огляду на неможливість організації приїзду лекторів під час карантину.

Упродовж 2021 р. магістерська програма проводила активне просування в соціальних мережах (зокрема, через Facebook), де публікувала інформацію про програму, діяльність її викладачів тощо, з метою залучення зацікавленої в академічній юдаїці аудиторії й пошуку потенційних студентів. Станом на кінець 2020 року на сторінці Facebook було зареєстровано бл. 1900 фоловерів (підписників).

Під час вступної кампанії весни-літа 2021 матеріали про прийом студентів поширювалися в закладах вищої освіти та єврейських громадах у Києві та регіонах. Оголошення про набір студентів активно поширювалися на Facebook у групах історичної, культурологічної і краєзнавчої тематики, групах єврейських організацій тощо.

2.1.3.2. Проект «Сертифікатна програма з юдаїки в Україні»

(Науковий керівник – к. ф. н., викладач Катерина Малахова, адміністративний керівник – вик. дир. СФУ, директор студії «Діє-Слово» Олена Заславська Олена Заславська).

Сертифікатну програму з юдаїки було засновано Ваадам України разом з Києво-Могилянською академією в 2001 році в межах факультету гуманітарних наук. З жовтня 2020 р. програма плідно співпрацює з Інститутом філології та журналістики Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського (Київ).

Мета програми – підготовка фахівців широкого профілю в галузі української юдаїки, наприклад: викладачів івриту та їдишу для закладів єврейської освіти, архівних працівників, дослідників, тощо.

Перелік основних дисциплін, які вивчаються в межах програми у 2020-2021 н. р.:

- Історія єврейського народу,
- вступ до семітології,
- мова Іврит,
- мова Їдиш,
- єврейська філософія,
- історія держави Ізраїль,
- література мовою Іврит,
- література мовою їдиш,
- єврейська культура,
- єврейська правова традиція та євреї серед інших громад,
- Історія антисемітизму,
- Історія Голокосту, тощо.

Після проходження дворічного курсу випускники можуть продовжити навчання в межах Магістерської програми з Історії при НаУКМА, або в інших навчальних закладах України або за кордоном.

Програма підтримує тісні зв'язки з Центром Чейза Єврейського університету в Єрусалимі, Vilnius Yiddish center, Інститутом польових досліджень, Українським

католицьким університетом (УКУ), Paideia (The European Institute for Jewish studies in Sweden).

У вересні 2020 р. змінилося керівництво та програма була кардинально перебудована.

1. Більшість студентів, які вступили на перший курс програми у вересні 2021 року, вже мають історичну або культурологічну освіту, мають початковий рівень знань з івриту, вони мотивовані на отримання нових знань та проведення досліджень.

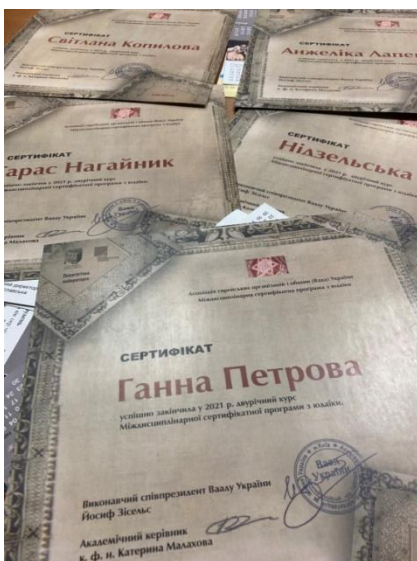
2. Другий навчальний рік пошук фінансування здійснюється не для програми в цілому, а на кожен курс окремо, що суттєво підвищує можливості програми. У 2021 н. р. окремо фінансуються або фінансувалися: курс «Мова їдиш для початківців», викл. Софія Корн, «Мова їдиш для другого рівня», викл. Аліна Полонська, та «Література мовою їдиш», викл. М. Юшковський» (за підтримки WJC Yiddish Center. Продовжується пошук фінансування за цим принципом.

3. У зв'язку з тим, що НаУКМА не надає студентам кредити за навчання на програмі, з'явилась можливість запросити лекторів, які проводять лекції та семінари російською мовою, що значно підвищило загальний академічний рівень програми. До анкети, яку заповнювали майбутні студенти, було включене питання стосовно можливості навчатися російською – не було ніяких заперечень навіть у україномовних у звичайному житті студентів. Це надало можливість значно розширити викладацький состав програми.

До програми долучились Михайло Вогман («Вступ до єврейських класичних текстів» – весняний триместр 2021 р.) та був проведений великий курс д-ра Бориса Хаймовича (за підтримки Центру Чейза Єврейського університету в Єрусалимі).

4. Великий курс лекцій для студентів Сертифікатної програми з квітня по липень 2021 року провів сопрезидент Вааду України Йосиф Зісельс.

5. Справжнім надбанням для програми стали лекційні курси молодого викладача Романа Гардашука (Вступ до єврейських класичних текстів-1» – осінній триместр 2021 р.) та д. ю. н. Юліани Цветкової, а також участь у програмі викладачки їдиш УКУ Оксани Сікорської. Юліана Цветкова спеціально для програми розробила новий лекційний курс «Єврейська правова традиція та євреї серед інших громад».

6. Можливість навчатися студентам з будь-якого куточку України – дуже важливий чинник для розвитку програми, та є одним з пріоритетів керівників програми. Програма повністю переведена в онлайн простір.

7. З вересня 2020 року програма співпрацює з Інститутом філології та журналістики Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського, Київ. Студенти ТНУ спеціальності «іврит» відвідують лекції та семінарські заняття, виконують завдання та отримують заліки.

8. Програма плідно співпрацює зі студією «Діє-Слово» – студенти не тільки приймають активну участь у заходах студії, а й проводять події, як, наприклад, презентація українського перекладу книжки Іди Фінк «Сад відпливає», де активну участь прийняла студентка програми, відома краснавиця, збаражанка Тетяна Федорів.

9. Програма співпрацює з Клубом розмовного івриту «А поговорити?!» (програма Сіоністської федерації України).

СТАТИСТИКА:

1. Початок занять, осінній семестр – 12/09/2021,
2. На 1-му курсі станом на 10/01/2022 р. – 22,
на другому – 9, випускники, які продовжують навчання – 3.
3. Слухачів із науковим ступенем – 4,
4. Студентів НаУКМА – 5,
5. Вільнослухачів – 19.

Докладніше про програму за посиланням: <https://www.vaadua.org/node/3762>.

2.1.4. Підтримка общинного і релігійного життя

2.1.4.1. Допомога в придбанні і доставці маці

У 2021 р. до свята Песах в єврейські громади України було відправлено 4270кг маці.

Проект доставки маці в громади був реалізований Ваадам України спільно з Єврейською конфедерацією України (президент – Борис Ложкін).

Матеріальну підтримку програма отримала від членів Опікунської ради Вааду України Вадима Мораховського, Інни Шифріної, Ігоря Керезя, Михайла Бреймана, Олега Вугмана, Михайла Йоффе, Вілена Ременника, Сергія Калужаніна, Олександра Лойфенфельда, Володимира Шпільфогеля.

2.2. Міжнаціональні програми і проєкти Вааду України

Міжнаціональні проєкти і програми Ваад України здійснює через Конгрес національних громад України (виконавчий директор – к.ф.н. Тетяна Мураткіна).

Конгрес національних громад України (КНГУ) є всеукраїнською громадською некомерційною організацією, що представляє інтереси етнічних спільнот України, створеною з метою об'єднання зусиль у сфері захисту прав меншин, збереження культури та мови етнічних спільнот, їх інтеграції в громадянське суспільство України, виховання толерантності й протидії ксенофобії.

КНГУ з 2002 р. займається проєктами для української молоді, метою яких є виховання міжнаціональної й міжрелігійної толерантності.

Ваад України є співзасновником КНГУ і забезпечує базове фінансування діяльності та проєктів організації.

2.2.1. Культурно-просторова інтервенція «Садина Лизогубів: Ренесанс 2021».

З 16 по 22 серпня 2021 року у Седневі, що на Чернігівщині пройшла культурно-просторова інтервенція «Садина Лизогубів: Ренесанс 2021». В рамках інтервенції сорок мотивованих учасників разом здійснили трансформацію простору об'єкта Садиби Лизогубів. Процес роботи над простором відбувався в ході комплексного теоретико-практичного курсу неформальної освіти, що передбачав: проведення освітніх сесій – медіа-лекторії; польових досліджень(вивчення території інтервенції, окремих локацій, мапування, комунікація з місцевою громадою, створення планів та збір

даних); робота в малих групах (розробка над окремими аспектами ревіталізації простору садиби Лизогубів); аналітичні сесії з представниками музею; майстер-класи від експертів (мапування, комунікація з громадою, партисипативні практики, створення інформаційного контенту); майстерні (розробка, дизайн елементів фізичного оточення – стенди, вказівники, інформаційні дошки, медіа контент).

Географія наших учасників: Маріуполь, Одеса, Київ, Ніжин, Івано-Франківськ, Надвірна, Батьово (Закарпатська область). Всього 40 учасників

Проект спрямований на розвиток громадянської свідомості, особистих лідерських якостей, навичок командної взаємодії, проєктної діяльності та партисипації серед вмотивованої шкільної молоді з різних регіонів України. Проєкт актуалізує нагальний виклик національного масштабу - необхідність відродження багатой культурно-історичної матеріальної спадщини, яскраві зразки якої розташовані по всій країні. Він сприяє підвищенню інтересу до матеріальної культурно-історичної спадщини серед активної молоді на прикладі переосмислення простору садиби Лизогубів та акцентує увагу на конкретному об'єкті культурно-історичної спадщини з великим культурно-рекреаційним потенціалом, що розташований у с. Седнів, Чернігівська обл. – Садиба Лизогубів.

Проект реалізовано спільно з Чернігівським обласним музеєм імені В.В. Терновського та за підтримки Міжнародного Фонду Відродження.

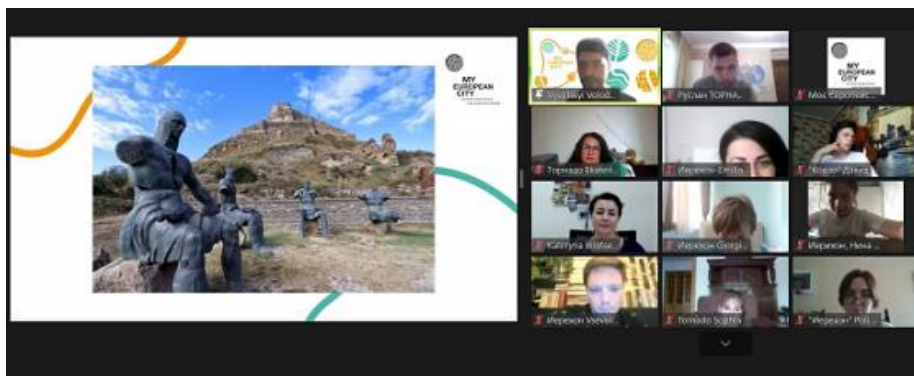

2.2.2. Третя онлайн школа з урбаністики – «Моє європейське місто. Активація»

З 11 по 18 липня 2021 року пройшла літня школа «Моє Європейське місто». Цього разу в центрі уваги освітнього курсу стало згуртування молодіжних громад навколо сталого розвитку культурної та природної спадщини. Така тематика продиктована наступним міркуваннями:

1. Більше половини населення світу проживає в міських районах. До 2050 року ця цифра зросте до 6,5 млрд людей, тобто двох третин усього людства. Сталого розвитку не можна досягти без істотного перетворення того, яким чином ми будуємо міські райони і керуємо ними, у зв'язку з цим відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку та прийняття Порядку денного розвитку після 2015 року, на якому було затверджено нові орієнтири розвитку міст та спільнот. Стрімка урбанізація актуалізує необхідність розбудови спроможних громад на засадах екологічності, економічного процвітання та соціальної згуртованості.

2. Одним із наріжних каменів сталого розвитку міст і спільнот є ефективне використання місцевих ресурсів та можливостей для росту. У контексті молодіжного руху та його потенціалу до змінотворення доцільно зосередити увагу на тих

сферах життя громади, які є цікавими, близькими та мотивуючими для юних активістів. Такими сферами є сталий розвиток культурно-історичної та природної спадщини, де існує великий, заснований на спільних цінностях, потенціал для розвитку та широке поле для мультимедійної творчої роботи, партисипації, публічно-приватних партнерств та громадських ініціатив.

3. Сьогодні у світі нараховується понад 1,8 мільярда людей віком від 10 до 24 років - це найбільше покоління молоді в історії. Близько 90 відсотків з них проживають у країнах, що

розвиваються, де вони складають значну частку населення. Очікується, що їхня кількість зростатиме - лише між 2015 і 2030 роками, як прогнозується, близько 1,9 мільярда молодих людей виповниться 15 років. Молодь прагне і вже сприяє стійкості своїх громад, пропонуючи інноваційні рішення, реалізуючи соціальні ініціативи та надихаючи на політичні зміни. Вони також є агентами змін, які мобілізуються для досягнення Цілей сталого розвитку для покращення життя людей та здоров'я планети. Досвід нашої роботи продемонстрував, що за умови надання необхідних навичок та можливостей, необхідних для реалізації свого потенціалу, молоді люди можуть бути рушійною силою для підтримки розвитку та сприяння демократичним перетворенням у своїх громадах.

Мета літньої школи 2021: надати молоді практичних інструментів для розвитку та збереження культурної та природної спадщини для активної роботи у своїх громадах.

Онлайн-школа зібрала 100 учасників та учасниць з України, Грузії та Німеччини.

8-денний онлайн-інтенсив неформальної культурно-громадянської освіти включав п'ять блоків:

Активация свідомості. Кому належить міська спадщина?

Марія Зіверт під час вебінару розповіла про цілі сталого розвитку, міську спадщину як можливість розвитку для громади. А Дарина Живоглядова на майстер-класі "прописала" чотири пігулки для сталого розвитку проєктів — відео доступні на каналі за посиланням:

https://www.youtube.com/channel/UCcKxDnhy_15WF7iDhjHMu4A

Активация пам'яті. Що пам'ятає місто?

Під час вебінару від Владислава Сасіна ми заглибилися у поняття культурної спадщини. А також подивилися на найрізноманітніші пам'ятки культури, що входять до світової спадщини ЮНЕСКО

А на майстер-класі Володимира Висоцького поговорили про пам'ять в уяві та просторі — ознайомлюючись із пам'ятками культури, задавалися питаннями: де це? що це? чому це тут?

Ознайомитися із матеріалами можна на каналі за посиланням:

https://www.youtube.com/channel/UCcKxDnhy_15WF7iDhjHMu4A

Активация прекрасного. Міські магніти: для холодильника і не тільки

На вебінарі Марія Назарова розповіла про міські магніти. На прикладах ми побачили різноманітність місць, що притягують мешканців міста. Наприкінці Марія запропонувала чотири питання. Правильно відповівши на них можна створити справжній магніт — потрібний простір для громади. На майстер-клас до нас завітав Олександр Біленко — кпішник та урбаніст — з KPI urban squad. Він розповів про досвід відновлення головної вулиці alma mater. Дав фідбек по проєктам наших команд. Та, звичайно, надихнув своїм прикладом робити зміни.

Посилання на канал: https://www.youtube.com/channel/UCcKxDnhy_15WF7iDhjHMu4A

Активация відповідальності. Місто живої природи

Володимир Висоцький та Тетяна Мураткіна під час вебінару розкрили тему біорізноманіття та клімату в місті. Чи знали ви, що відсутність рослинності призводить до більшого забруднення та підвищення температури в місті? Що зміни клімату вже стали випробуванням для нашого психічного та фізичного здоров'я? Ми — знаємо, а ви?

На майстер-клас до нас завітала менеджерка ГО "Місто-сад" — Марія Борисова. Обговорили чому сади і сквери — це важливо, і що вони можуть дати громаді; які ролі мають бути в команді та які якості мають бути в учасників та учасниць проєкту.

Детальніше дивіться на каналі за посиланням:

https://www.youtube.com/channel/UCcKxDnhy_15WF7iDhjHMu4A

Активация знань. Хроніки міського відродження.

Грали у вікторину — "Лютьогра", говорили про сталу архітектуру та знайомилися з грузинською кухнею.

2.2.3. Конкурс дитячих плакатів «Дружба без кордонів»

У міжнародний День захисту дітей 20 листопада 2021 року, Чернівецький клуб толерантності за сприяння КНГУ підводив підсумки конкурсу дитячих плакатів «Дружба без кордонів», адже Дружбу в усі часи шанували найбільшим моральним мірилом і цінністю.

«Ми отримали багато цікавих робіт з яких обрали 23, які, на нашу думку, найбільше

розкривають тематику різноманіття дружби. Діти в своїх роботах вказують нам шлях, як має розвиватися суспільство, які взаємовідносини повинні бути між людьми. Всі вони від зовсім маленьких п'ятиліток до більш дорослих шістнадцятилітніх прагнуть миру, взаємоповаги, толерантності, взаєморозуміння і любові. Саме в такій Україні вони хочуть жити!

Про Дружбу в усіх проявах її різноманіття розповідають у своїх мистецьких роботах діти: дружба - це рівність, дружба - це вірність, дружба - це любов, дружба - це довіра. Тут є «Космічна Дружба» (Биндюл Микола) і «Дружба без обмежень» (Ксезік Кіріл), у «Чарівному місті для Всіх» (Гараніна Софія) осяйному «Райдогою Єднання» (Грицаєва Єва) грає «Оркестр толерантного міста» (Лазарюк Анна), у

«Будинках Дружби» (Осяков Максим) живуть щасливі діти різних культур і радіють тому, що «Світ такий різноманітний» (Анна Лазарюк) бо «Кожна краплина має значення, кожна людина має значення» (Мкрчан Анна) тому що «Дружба не має кордонів» (Тирон Маріус).

https://www.youtube.com/watch?v=HjEfERnL5Yw&ab_channel=EkoKultura

Понад 20 плакатів з роботами дітей стануть посланцями дружби в різних регіонах України та за її межами, щоб донести до людей, що «Дружба є найважливішим елементом взаєморозуміння та добросусідських відносин».

Виставка плакатів буде експонуватися на міжнародному фестивалі в Одесі «Багряні вітрила», на міжнародному молодіжному інтеркультурному форумі ТЕЮ та у штабквартирі ЮНЕСКО.

2.2.4. «Музей верховенства права»

Мета Музею - через нетривіальні артефакти у вигляді звичних для молоді медіа продемонструвати сталість формування правової свідомості на українських землях та цінність верховенства права для гідного життя. Музей складається із віртуальних залів, кожен з яких присвячено одному з історичних етапів становлення верховенства права та правової держави в Україні.

Наповнення залів складають артефакти - твори мистецтва, фотографії, мапи, зображення значимих предметів, відеофрагменти - які виконують роль "тригерів" ("гачків") та асоціацій для оповіді кожної з історій про розвиток культури законності та правової культури загалом. Як назви залів, так і анотації до експонатів відібрані таким чином, щоб задіяти особистий досвід відвідувача, зацікавити його неочікуваними фактами та їхнім взаємозв'язком із більш глобальними контекстами і сьогоденням.

Ми прагнемо щоб всі відвідувачі усвідомили, що висока правова свідомість була притаманна українському суспільству у різні часи, і що культура законності є основою суспільного прогресу та особистого розвитку. Музей демонструє, що верховенство права та культура законності мають свою історію в Україні, що це не цілковито запозичені концепції, що український народ неодноразово виявляв своє прагнення до життя, побудованого на праві, і встановлення правопорядку в інтересах спільного блага.

Відвідати віртуальний Музей верховенства права можна за посиланням:
<https://www.artsteps.com/embed/60035e55859a2c74b1a987f4>

<https://www.artsteps.com/embed/60035e55859a2c74b1a987f4>

2.2.5. Зимова онлайн школа «Моє європейське місто: практикум».

У січні 2021 року пройшла зимова онлайн-школа «Моє європейське місто: практикум». Вперше в Zoom нас зібралося більше 140 учасників: 13 команд з усієї України та 2 команди з Грузії. Всі зустрілися аби дізнатися більше про місто та створити свій власний проєкт.

Зимова школа складалася з 5 тематичних блоків:

- Місто належить нам
- Місія «Ревіталізація»
- Уявне місто. Пам'ять, міська ідентичність
- Місто для молоді
- Проектний

МЕНЕДЖМЕНТ

«Місто належить нам». Протягом першого тематичного блоку учасники та учасниці сформуvalи уявлення про сфери відповідальності міських органів влади, способи їх формування та функціонування, а також про визначення загальних принципів для міського менеджменту, та спеціальних для окремих сфер міського менеджменту. На прикладах різних видів власності побачили способи впливу на міський простір. Дізналися про ОСББ, як осередок приватності власності, що має вплив на вигляд, безпеку та якість приватного сектору міського простору. Розібрали роботу міської ради як приклад осередку, в якому приймаються рішення щодо комунальної власності. Побачили широку сферу видів комунальної власності, і методи до її вдалого менеджменту за допомогою роботи амбасадорів нашого проекту. І тепер знають способи впливу на міську політику: місцеві вибори та участь у місцевих молодіжних радаx.

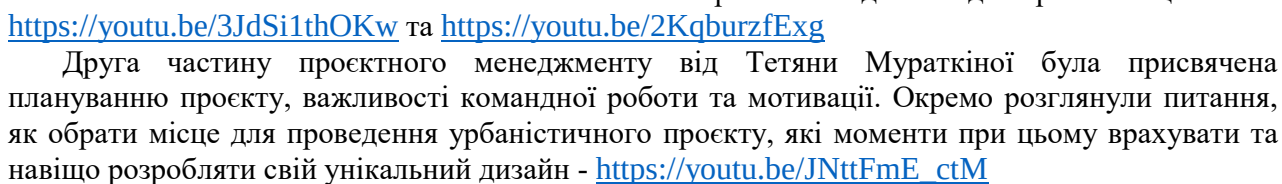
Вебінар від Марії Зіверт «Місто належить нам» - <https://youtu.be/qmC-eG8xJ9k>

Майстер-клас від Володимира Половського
«Жива книга. Розмова з депутатом» -
<https://youtu.be/IYpqfxHkTDg>

Майстер-клас від Марії Назарової «Наше місто. Наші гроші» - <https://youtu.be/bqZ8J9Fi8cc>

Учасники та учасниці школи ознайомилися із поняттям ревіталізації, мають розуміння причин необхідності цього інструмента в контексті розбудови сучасного міста, що відповідає викликам сьогодення, розуміння необхідності трансформації та повернення занепалих міських просторів у користування громади а в цьому їм допомогли конкретні приклади, що проілюстрували причинно-наслідкові зв'язки у процесах занепаду та відновлення міських просторів/об'єктів. Практичні інструменти, наприклад, як вивести загальні принципи успішного проекту ревіталізації учасники та учасниці почули на майстер-класах блоку. Практичні майстер-класи від Володимира Висоцького ознайомили із меппінгом та анкетуванням – цікаві та корисні інструменти в роботі із урбаністичним проектом.

Учасники та учасниці школи мали змогу сформувати загальне розуміння взаємозв'язку людей, міста та пам'яті у ньому, побачити важливість її створення і збереження. Під час тематичного блоку діти усвідомили причини створення об'єктів пам'яті, побачили зв'язок між ідентичністю, самоідентифікацією та збереженням просторів пам'яті, а також розібрали на прикладах причини їх зникнення з плином часу і проаналізували необхідні умови для успішного створення просторів пам'яті у 21 сторіччі.

Команди продовжують свої дослідження для проєктів не лише онлайн, а й офлайн, використовуючи матеріали, отримані в рамках школи.

Майстер-клас від Діани Гоголевої – https://youtu.be/cvfi_hU53fe

Під час третьої частини проєктного менеджменту від Володимира Висоцького учасники та учасниці дослідили важливу частину кожного проєкту – бюджет. Як оформлювати? Про що не забути? Як перевірити себе та свій проєкт? – все це за посиланням - <https://youtu.be/DhCoOS-3R4w>

А під час майстер-класу Дарини Живоглядкової учасники та учасниці дізналися про успішні кейси культурних проєктів у міському просторі, про формати проєктів, що можуть власноруч реалізувати у своїх містах. Крім того, учасники отримали практичні навички, яким чином знаходити можливості пошуку фінансування та підтримки проєктів - <https://youtu.be/STMMPPAsTXRo>

Завершальним четвертим освітнім блоком зимової онлайн-школи «Моє європейське місто: практикум» став блок «*Місто для молоді*».

Під час тематичного блоку учасники та учасниці дослідили основні характеристики міської інфраструктури у її зв'язку з розвитком молодіжного руху крізь призму гармонійної взаємодії особистості і громади. Проаналізувати кореляцію між молоддю та особливостями конструювання міського простору; ознайомилися з історією становлення підлітково-молодіжних міських спільнот; дізналися про можливості участі молоді у демократичному врядуванні; сформували бачення міської інфраструктури як набору інструментів і функцій для гармонійного розвитку особистості і громади. А тематичний майстер-клас від Марини Мицюк розкрив досвід проведення молодіжних фольклорних фестивалів власних регіонів та як це може працювати.

Володимир Висоцький у заключній 4-ій частині проєктного менеджменту розповів про історію створення логотипу «Мого європейського міста» та про один з успішних проєктів оновлення пляжу.

Вебінар від Владислава Сасіна «Місто для молоді» - <https://youtu.be/UioDpT6Q7MQ>

Майстер-клас від Марини Мицюк «Місто і фольклор: молодь та простір творчості» - <https://youtu.be/tMhXClvAQBo>

Четверта частина проєктного менеджменту від Володимира Висоцького - <https://youtu.be/Tj1VKOMBzTs>

Найцікавішою частиною останнього дня школи стала презентація проєктів команд. Кожна з 15 команд мала свої 3 хвилини для того щоб презентувати свою ідею, дослідження та бачення. Всі проєкти стали підсумком навчання під час школи, об'єднали в собі отримані знання з урбаністики та проєктного менеджменту. Хоч це і став останній день зимової онлайн-школи, але для розвитку проєктів команд – це перший день.

Проєкт реалізовується за підтримки Konrad Adenauer Stiftung Ukraine

2.3. Програма «Толерантність – уроки Голокосту»

У 2021 р. діяльність програми «Толерантність – уроки Голокосту» була обмежена тільки підтримкою освітніх проєктів Українського центру вивчення історії Голокосту.

1) Щорічного Всеукраїнського конкурсу учнівських робіт «Історія і уроки Голокосту імені І. Б. Медвинського».

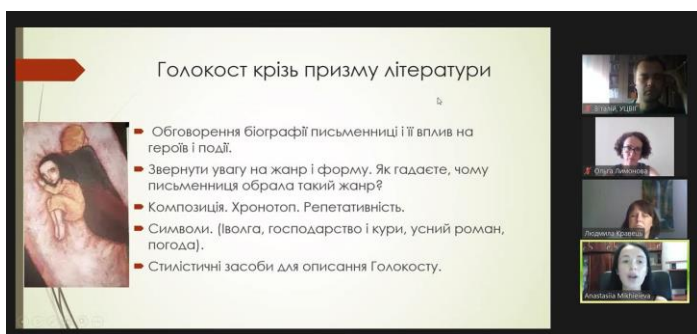
14,16 і 17 травня 2021 року в Україні відбувався XXI Всеукраїнський конкурс учнівських робіт «Уроки і історія Голокосту» імені І.Б.Медвинського. Цього року, як і минулого, у зв'язку з епідемічною ситуацією в країні, конкурс був організований в онлайн-режимі. В рамках конкурсу проведено також два практикуми: для вчителів «Дорогами пам'яті» (Ольга Лімонова, Віталій Бобров) та для учнів «(Не)дитячі історії» (Анна Ямчук).

Цього року, як і минулого, захист дослідницьких і творчих робіт відбувався онлайн. Треба відмітити, що за рік дистанційного і змішаного навчання нікого вже не здивуєш онлайн-форматом, і конкурс, в цілому, відбувся без якихось технічних проблем і складнощів.

Маючи вже досвід онлайн захисту, побудували роботу конкурсу так, щоб вона була не переобтяжливою, щоб не потрібно було довго сидіти перед моніторами. Саме це стало причиною того, що до фінальної частини потрапило всього 26 робіт. Проте, попри малочисельність, на конкурсі були представлені майже всі області України, а також роботи усіх форматів:

дослідницькі, художні, літературні та медіа-проєкти. Дослідницька секція теж була різноманітною: регіональні дослідження, загальноісторичні дослідження, геноциди інших народів, крім євреїв, а також питання спадщини.

Призові місця були розподілені в трьох номінаціях: дослідницькі роботи, художні роботи і літературні роботи.

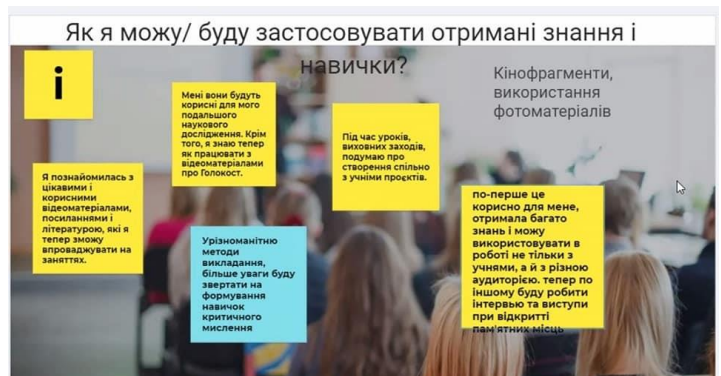
2) Щорічного літнього семінару-школи «Історія Голокосту: вивчення, викладання, пам'ять».

З 5 по 26 липня 2021 року відбулися заняття щорічного літнього семінару-школи «Історія Голокосту: вивчення, викладання, пам'ять», що відбувався за підтримки Асоціації єврейських громадських організацій та общин України

(ВААД України) та у співпраці з Меморіалом «Яд Вашем» (Єрусалим).

Цьогорічний семінар було присвячено 80-м роковинам трагедії Бабиного Яру. Ця тема посіла значне місце у програмі семінару: учасники мали змогу подискутувати про питання пам'яті та меморіалізації простору Бабиного Яру, а також порівняти із своїми місцевими проблемами і труднощами у вшануванні пам'яті жертв Голокосту (адже, 80-ті роковини трагедій відзначаються майже по всій території України).

Онлайн-формат заходу спонукав команду УЦВІГ до новаторського підходу у формуванні програми. Таким

чином, більшість занять щорічної школи стали інтегрованими, поєднуючи різні аспекти вивчення історії Голокосту і обов'язкову педагогічну складову. Такий підхід надасть учасникам більше можливостей для практичного застосування набутих знань і навичок.

Джерело: сайт УЦВІГ www.holocaust.kiev.ua та офіційна сторінка Центру на Facebook: <https://www.facebook.com/uhcenter/>.

2.4. Міждержавні програми і проєкти Вааду України

Реалізуються через Київський офіс Євроазіатського єврейського конгресу
(директор програм – Людмила Брагінська)

2.4.1. Ресурсні програми по забезпеченню діяльності Київського офісу Євроазіатського єврейського конгресу (КО ЄАЄК)

2.4.1.1. Сайт «Євреї Євразії» (шеф-редактор сайту – В'ячеслав Лихачов).

Продовжив свою роботу сайт «Євреї Євразії». Сайт «Євреї Євразії» (<http://jewseurasia.org>) існує з 2018р. Сьогодні він являє собою оновлюваний в щоденному режимі двомовний (англійська та російська версії) інформаційно-аналітичний портал. На основі сайту здійснюється щоденна електронна розсилка новин, також двома мовами.

2.4.1.2. Моніторинг проявів антисемітизму (керівник програми – В'ячеслав Лихачов).

В 2021р. продовжила свою роботу програма моніторингу проявів антисемітизму.

У 2021 році в рамках спільного проєкту (координуючу роль у якому виконує Freedom House) з низкою партнерських організацій за підтримки Держдепу Сполучених Штатів був продовжений системний моніторинг злочинів на ґрунті національної, етнічної, расової та релігійної нетерпимості в Україні. У рамках проєкту було підготовлено чергову річну доповідь, присвячену проявам антисемітизму в Україні у 2021 році.

На фото: В'ячеслав Лихачов, керівник

моніторингу, виступає на підсумковій конференції проєкту. Київ, грудень 2021

2.4.2. Збереження культурної спадщини

2.4.2.1. Ремонт і реконструкція синагог

У 2021 р. були продовжені роботи по реставрації синагог і єврейських кладовищ в Грузії, зокрема, реставрації Варкетільського єврейського кладовища. Роботи стали можливі завдяки фінансовій підтримці мецената Давида Якобашвілі. Контроль за виконанням робіт здійснював безпосередньо Йосиф Зісельс.

3. Центр єврейської освіти України

(директор – к. пед. н. Наталія Бакуліна,
методист – Раїса Гехтман, координатор – Вікторія Мінеєва)

Партнери Центру єврейської освіти України

Фінансова підтримка в реалізації проєктної діяльності у 2021 році:

- Ваад України (поточна діяльність),
- Єврейський голландський гуманітарний фонд (проєкт «JEJE»),
- Єврейське Агентство для Ізраїлю та Благодійний фонд розвитку філантропії «КАФ» (проєкт «Шорашим» - «Коріння та майбутнє євреїв Діаспори»),
- Світовий конгрес українців («Українська світова фундація», *співфінансування надаватиметься у 2022 році*) (проєкт, присвячений пам'яті 80-х роковин Бабиному Яру).

Організаційне партнерство в рамках всеукраїнської та міжнародної співпраці:

- Міністерство освіти і науки України,
- Інститут модернізації та змісту освіти,

- Український інститут розвитку освіти,
- Інститути післядипломної педагогічної освіти,
- Київський університет імені Бориса Грінченка,
- Центр досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства,
- Український центр вивчення історії Голокосту,
- Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»,
- Заклади освіти України з єврейським етнокультурним компонентом,
- Громадський центр «Халом»,
- Відділ освіти в діаспорі Департаменту освіти Керен касмет ле Ізраель Єврейського національного фонду (Ізраїль),
- Молодіжний рух «Гахалуц леМірхав» (Ізраїль),
- Молодіжний рух «Хабонім Дрор» (Ізраїль).

3.1. Інтернет - ресурси Центру єврейської освіти України

Сайт ЦЄОУ <http://jecu.org.ua/>

Статистика відвідувань сайту ЦЄОУ у 2021 році: 9259 (1391 нових) переглядів

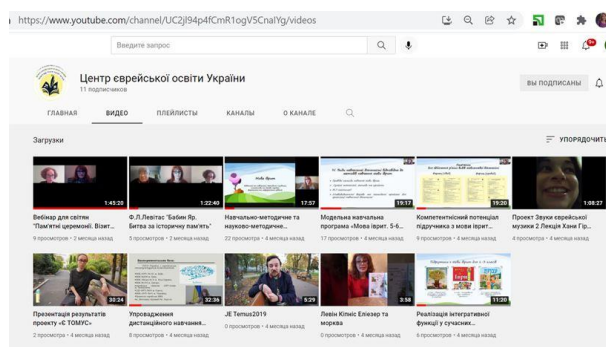
Відвідуваність сайту – 535 користувачів
Взаємодія з публікаціями – 3271 переглядів

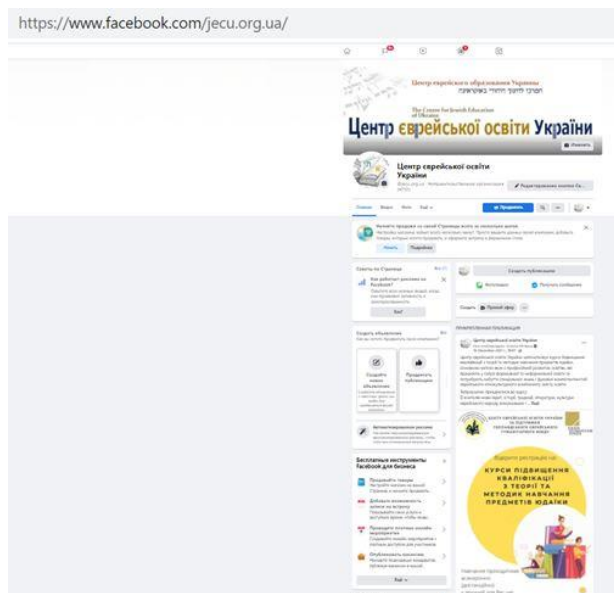
Нових користувачів –198
Кількість публікацій за рік – 54
Активні читачі – 79

Динаміка відвідуваності сайту ЦЄОУ за 6 років збільшилась у понад 6 разів.

Сторінка ЦЄОУ у Фейсбуці
<https://www.facebook.com/jecu.org.ua/>

YouTube канал ЦЄОУ
<https://www.youtube.com/channel/UC2jI94p4fCmR1ogV5CnaIYg/featured>

Статистика за сторінкою ЦЄОУ (Facebook): 612 осіб (нових - 208) користувачів

3.2. Найвагоміші проєкти 2021 року

3.2.1. Міжнародний проєкт «JEJE»: Єврейська освіта для єврейських освітян (онлайн курси підвищення кваліфікації для працівників єврейської формальної, неформальної й інформальної освіти).

Напрямок діяльності: науково-методичний; підвищення кваліфікації.

Керівник проєкту: Наталія Бакуліна.

Дати проведення: упродовж 2021 року – початок 2022 року.

Організатори: Центр єврейської освіти України за підтримки Голландського єврейського гуманітарного фонду.

Мета й основні результати проєкту.

Проєкт спрямовано на створення навчально-методичного забезпечення для імплементації освітньої програми курсів підвищення кваліфікації з теорії та методик навчання предметів юдаїки для освітян у галузі єврейської формальної, неформальної й інформальної освіти.

Цільова аудиторія:

вчителі мови іврит, історії, традиції, літератури, культури єврейського народу комунальних і приватних закладів освіти;

вихователі дитячих садків з поглибленим вивченням мови та культури єврейського народу;

організатори та ведучі єврейських дитячих і молодіжних освітніх проєктів (таборів, клубів) громадських єврейських організацій;

студенти освітніх програм із юдаїки;

усі зацікавлені особи.

Наразі Курси підвищення кваліфікації з теорії та

ЦЕНТР ЄВРЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
ЗА ПІДТРИМКИ ГОЛЛАНДСЬКОГО
ГУМАНІТАРНОГО ЄВРЕЙСЬКОГО ФОНДУ

Відкрито реєстрацію на:

**КУРС ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ
ОСВІТЯН З ТЕОРІЇ ТА
МЕТОДИКИ
НАВЧАННЯ
ПРЕДМЕТІВ ЮДАЇКИ**

Навчання буде
проходити дистанційно
у зручний для Вас час

методик навчання предметів юдаїки передбачають можливість обрання індивідуальної траєкторії навчання й опанування одним, декількома або усіма розробленими навчальними модулями в асинхронному (дистанційному) форматі навчання.

Навчальні модулі курсів:

- «Єврейська освіта в Україні та світі: історія та сучасність»
- «Методики навчання предметів юдаїки»
- «Методика навчання мови іврит у початковій школі»
- «Традиційна культура єврейського народу в історичному та мистецькому контекстах»
- «Історія єврейського народу»
- «Методики викладання історії Голокосту в Україні та світі»
- «Неформальна єврейська освіта»
- «Управління класом»

Кожен курс розраховано на 30 годин (1 кредит ЄКТС).

3.2.2. Проект «Дитячий освітній фестиваль «Шорашим – Коріння і майбутнє євреїв діаспори»».

Напрямок діяльності: неформальна освіта.

Керівник проекту: Вікторія Мінєєва.

Дати проведення: Підготовка – упродовж року; табір – з 1 по 10 серпня 2021 року; звітність – вересень-грудень 2021.

Організатори: Центр єврейської освіти України за підтримки Єврейського Агентства для Ізраїлю «Сохнут», Genesis philanthropy group» в рамках програми Благодійного фонду розвитку філантропії «КАФ» «Розвиток єврейських спільнот» за інформаційною підтримкою ГЦ «Халом».

Місце проведення: м. Київ, санаторій «Хвиля».

Кількість дітей і підлітків: 80 учасників і міжнародна команда вихователів.

Вік учасників: 9-17 років.

Представники міст: Київ, Львів, Рівне, Харків, Одеса, Чернігів, Вінниця, Кропивницький, Біла Церква, Житомир.

Щоденні релізи щодо діяльності проекту «Шорашим»:

<https://www.facebook.com/ShorashimUA>

2.3. Проєкт Серія вебінарів «Бабин Яр: пам'ять на тлі історії» для вчителів і студентів єврейських навчальних закладів.

Напрямок діяльності: науково-методична, підвищення кваліфікації.

Керівник проєкту: Наталія Бакуліна.

Дати проведення: з вересня 2021 року.

Організатори заходу: Центр єврейської освіти України й Український центр вивчення історії Голокосту.

Проєкт здійснюється за сприяння Голландського єврейського гуманітарного фонду (Нідерланди) та виконується за спонсорською підтримкою Української Світової Фундації (Канада) та координується Ваадам України.

Організаційна підтримка та партнери

проєкту – Український центр вивчення історії Голокосту.

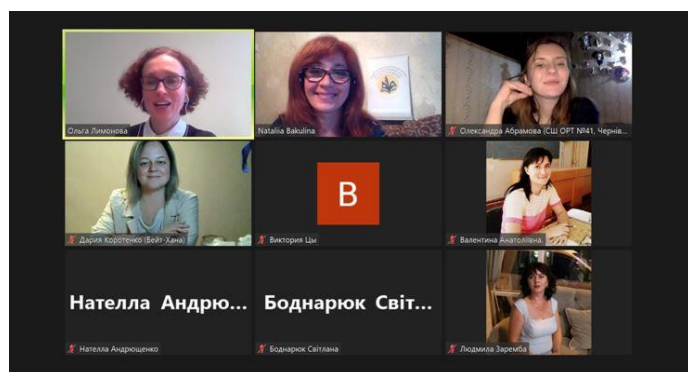
Сутність і мета проєкту:

Проведення 4 вебінарів, присвячених методичним аспектам викладання теми історії Бабиного Яру в рамках курсу підвищення кваліфікації «Методики викладання історії Голокосту в Україні та в світі» для вчителів та студентів єврейських учбових закладів.

Вебінари «Бабин Яр: пам'ять на тлі історії» для вчителів і студентів єврейських навчальних закладів спрямовані на поглиблення знань та

розширення професійних компетентностей

й освітан в рамках освітньої програми підвищення кваліфікації з теорії та методики предметів юдаїки, зокрема навчального модуля «Методики викладання історії Голокосту в Україні та світі».

Детальна інформація про заходи розміщена на **сайті**, сторінці **Фейсбук** та на **YouToube каналі** Центру єврейської освіти України.

2.4. Міжнародний проєкт «Єврейська традиція у сучасному житті єврейських громад Діаспори й Ізраїлю».

Напрями діяльності: формальна та неформальна освіта.

Керівник проєкту: Наталія Бакуліна.

Дати проведення: 20-21 жовтня 2021 року

Місце проведення: м. Київ.

Організатори проєкту: Центр єврейської освіти України й Nahonim Dror за фінансової підтримки Всесвітньої сіоністської організації (Ізраїль).

Співорганізатори проєкту: Навчально-виховний комплекс № 141 «ОРТ» м. Києва та Навчально-виховний комплекс № 299 Оболонського району м. Києва.

Учасники проєкту: У проєкті взяли участь 130 учнів 4-9 класів закладів освіти м Києва з єврейським етнокультурним компонентом – співорганізаторів проєкту.

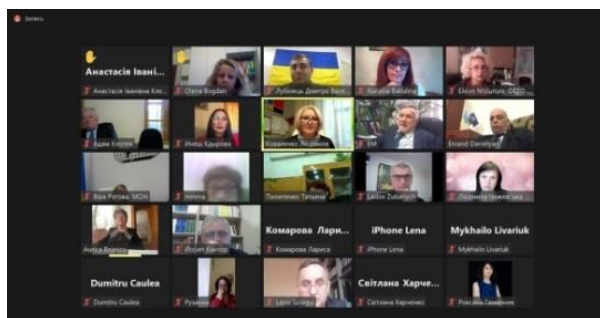

Мета проекту:

Проведення освітніх заходів і майстер-класів із використанням спеціально розроблених інтерактивних і наочних дидактичних матеріалів і сучасних освітніх технологій, побудованих на основі компетентнісного, особистісно-орієнтованого й інтегрованого підходів до навчання. Основними темами змісту програми стали «Взаємозв'язок Ізраїлю та Діаспори», «Молодіжний рух Haborim Drog», «Родинні єврейські традиції та спадкоємність поколінь», «Ушпізін – традиції гостинності», «Цінності та символи в єврейській історії традиції».

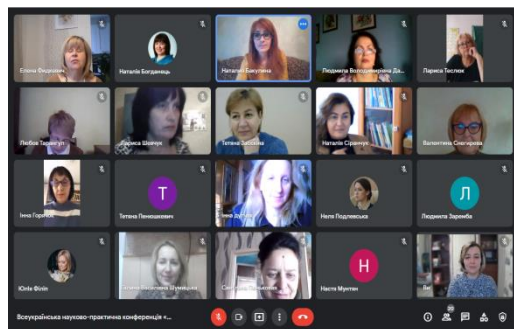

III. Науково-педагогічна діяльність

Співпраця з профільними Комітетами Верховної Ради України, Радою Європи та Міністерством освіти і науки України

Кількість– 3 заходи

Проведення масових науково-практичних заходів:

Міжнародного рівня – 4

Всеукраїнського рівня - 15

Науково-методична й освітня діяльність

- Підготовка навчально-методичних матеріалів до єврейських свят;
- Розроблення та видання підручника для 4 класу, модельної освітньої програми для 5-6 класу з мови іврит і навчального посібника з мови іврит та єврейської традиції для молодших класів (оприлюднені на сайті та сторінці Фейсбук ЦЄОУ: <http://jecu.org.ua/> та <https://www.facebook.com/jecu.org.ua/>);

- Підготовка й оприлюднення навчальних і навчально-методичних матеріалів для ЗЗСО України з вивченням мови іврит та єврейського етнокультурного компонента (розміщено на YouTube каналі ЦЄОУ: <https://www.youtube.com/channel/UC2jl94p4fCmR1ogV5CnaIYg>);

- Надання методичних консультацій керівникам і вчителям ЗЗСО України з єврейським етнокультурним компонентом м. Києва – НВК

Членство в міжнародних і всеукраїнських експертних радах, комісіях, комітетах, робочих групах із питань освіти та науки - Бакуліна Н. В., Гехтман Р. М.

4. Сіоністська федерація України

(Почесний президент СФУ – Йосиф Зісельс, голова правління – Гершон Белоріцький, виконавчий директор – Олена Заславська)

Сіоністська Федерація України (СФУ) була утворена в грудні 2001 року Ваад України на основі принципів Єрусалимської програми Всесвітньої Сіоністської організації.

З січня 2017 року організація офіційно зареєстрована в Україні і веде самостійну програмну діяльність.

Визнаючи і приймаючи Єрусалимську програму, СФУ погодить свою діяльність, перш за все, з наступними її принципами:

- єдність єврейського народу і центральне місце Ізраїлю в

єврейському житті;

- возз'єднання єврейського народу на його історичній батьківщині - Ерец-Ізраель;
- зміцнення Держави Ізраїль, яке засновано на пророчому видінні справедливості і миру;
- збереження ідентичності єврейського народу за допомогою розвитку сіоністського виховання і освіти на івриті та ідиш, а також єврейських духовних і культурних цінностей.

Основними цілями і завданнями Сіоністської федерації України є всебічне сприяння єднанню єврейської громади України, затвердження та реалізація права євреїв – громадян України на самобутність і власну національну культуру, поліпшення іміджу єврейської громади в українському суспільстві, розвиток українсько-єврейських та українсько-ізраїльських відносин.

В Україні представлено багато сіоністських рухів, які мають головні офіси в Ізраїлі.

СФУ розвиває міжгромадські молодіжні, освітні та культурні програми.

У 2021 році Сіоністська федерація України (СФУ) продовжила укріплювати і розширювати свою діяльність. Були відкриті нові програми, продовжили і розширили свою роботу програми вже існуючі.

Програми та проекти Сіоністської Федерації України (СФУ)

4.1. Клуб розмовного івриту «А поговорити?!»

Автор ідеї та керівник програми – Олена Заславська,

координатор – Альфія Шевченко.

Модератори: у Києві та Львові – Неллі Казачук; у Мелітополі – Людмила Шапіро; у

Харкові – Діана Калашикова.

Клуб розмовного івриту «А поговорити?!» працює з 2016 року.

Крім Києва, в 2021 р. Клуби розмовного івриту працювали в Мелітополі, Харкові та Львові. Ця програма – перша на території України, і є продовженням навчання в ульпані.

За три роки роботи був розроблений власний стиль і оригінальна методика проведення зустрічей Клубу.

З переходом в режим онлайн у січні 2021 року

зустрічі київського та львівського клубів були об'єднані.

Модератором стала львів'янка Неллі Казачук.

До онлайн зустрічей у 2021 році приєдналися учасники з США, Ізраїлю, Білорусі.

Зустрічі Клубу проходять у формі бесіди на задану заздалегідь тему, таким чином учасники відпрацьовують вивчену лексику, промовляють мовні конструкції і звикають до спілкування. Частина зустрічей Клубу присвячена єврейській традиції і єврейським святкам, частина – питанням і проблем, з якими ми стикаємося щодня, а також життєвої філософії, психології, сприйняття краси навколишнього світу, мистецтва і ін.

Членом клубу може стати будь-яка людина, що має початковий або більш високий рівень знання івриту.

Особливе місце в роботі Клубу займають зустрічі з людьми, які володіють івритом на рівні рідної мови.

Клуб продовжує свою роботу у 2022 р.

Проект підтримують Голландський гуманітарний фонд та Ваад України.

FB – @Hebrewspeakingclub

4.2. Соціологічне опитування «Що таке сіонізм і які його основні засади».

Автор ідеї та керівник проекту – Олена Заславська,

Соціолог – Анна Прохорова,

Допомагали – студенти НаУКМА.

Проект закінчив роботу у квітні 2021 р.

Проектний звіт був відправлений до Департаменту ВСО зв'язку з ізраїльтянами за кордоном.

Метою проекту стало отримання чіткого уявлення про те, наскільки в єврейських громадах України нарівні з дотриманням традицій і вивченням Тори розглядаються питання історії сіонізму, його принципів, а також вивчається історія Ізраїлю.

Короткий висновок: члени єврейської громади України знають історію Ізраїлю дуже поверхово, на рівні знання імен, таких як Голда Меїр або Давід Бен-Гуріон.

Потрібна широка освітня діяльність в напрямку відкриття нових проектів з метою представлення для членів єврейських громад та активних членів громадянського суспільства в цілому історії розбудови Держави Ізраїль.

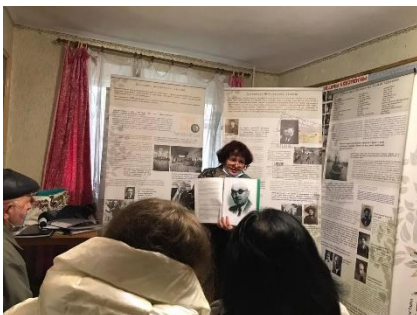
Спонсор проекту – Департамент ВСО зв'язку з ізраїльтянами за кордоном.

4.3. Проект «Родом із Штетла».

Керівники проекту:

від Регіональної асоціації малих єврейських громад Київської та Черкаської областей –

Клавдія Колеснікова, від СФУ – Олена Заславська. Обробка відео – А. Шевченко.

Перша частина проекту була проведена впродовж 2019 року.

У 2021 році також за підтримки Голландського гуманітарного фонду були проведено презентації та лекції в 10-ти єврейських громадах Київської та Черкаської областей.

До жовтня 2021 року зустрічі проходили в приміщеннях громад. З жовтня 2021 року зустрічі проходили на платформі студії «Діє-Слово».

Проект «Родом із Штетла» присвячений вкладу вихідців із українських земель у створення Держави Ізраїль.

Презентації проекту на основі виставки були доповнені новими матеріалами про вихідців із т.з. «містечок Асоціації» – міст і селищ, що входять до Регіональної асоціації малих єврейських громад.

Проект проводився на базі виставки «Держава Ізраїль – українське коріння», підготовленої Сіоністською федерацією України у співпраці з Київським Інститутом юдаїки до 70-річчя Незалежності Держави Ізраїль.

4.4. Проєкт «Відкрита книга єврейської історії».

Керівник проєкту – Олена Заславська.

Проєкт включає серію онлайн-лекцій та семінарів.

Зустрічі включають такі теми, як: історія створення Держави Ізраїль, сіоністська складова єврейської ідентичності, протистояння ідеям сіонізму з боку Радянського уряду, пошук балансу між релігійними та сіоністськими ідеями та єврейською думкою, сучасних тенденцій та розвитку юдаїзму та сіонізму, а також питання, юдаїки, повсякденні історії єврейської громади тощо, на популярному рівні.

Проєкт проводиться Сіоністською федерацією України у партнерстві із Сертифікатною програмою з юдаїки та Ваадам України на платформі он-лайн студії "Діє-Слово".

До складу проєкту ввійшли, наприклад:

зустріч з Ольгою Лідовською «Єврейський Львів в дитячих»,

цикл із 5 зустрічей з Єхієлем Фішзоном за участі Хаїма Басіна та Ростислава Гольцмана, які були присвячені Юлію Марголіну та Менахему Бегіну («Одиссея коменданта Бегіна»).

Зустрічі з К. Малаховою – «Хасидизм та єврейська просвіта – гарячі точки інтелектуальної війни» <https://fb.me/e/1I4tRuABs>, О. Фишель – «Весільні традиції народів світу», <https://www.youtube.com/watch?v=eXWWLsbzjw>, В. Ліхачовим – «Як влаштований Яд Вашем» та «Єврейські корінні народи: парадокси офіційного визнання в українському контексті». <https://www.youtube.com/watch?v=8XiWHPRnw9w>.

Було проведено 28 лекцій. Відеозаписи та події ФБ розташовані на сторінках СФУ та студії "Діє-Слово".

4.5. Дискусії.

Сіоністська федерація України провела на платформі студії "Діє-Слово" низку онлайн дискусій.

4.5.1. 14 лютого 2021 р. – «Сіоністська федерація України: Навіщо потрібні сьогодні сіоністські ідеї»

Спікери:

- 1 Йосиф Зісельс. 30-річна історія СФУ.
2. Олена Заславська. Проєкти та програми останніх 5 років роботи організації.
3. Єхієль Фішзон. Філософські аспекти сіонізму.
4. Девід Аярі. Про свою участь у демонтажах на захист євреїв СРСР.
5. Еліша Хенкін. Іудея та Самарія. Як їх заселяли російськомовні євреї.
6. Амік Діамант. Сіонізм. Яка версія вам більше подобається?

Розмова була присвячена темам: як створювалася СФУ, її завдання, плани та напрямки роботи, проєктам, ініційованим СФУ за останні 5 років, таким як Клуб розмовного івриту "А поговорити!?", Виставка "Держава Ізраїль – Українське коріння" та проєкт "Родом із Штету". Розмова йшла також про нові проєкти СФУ: «Відкрита книга єврейської історії», «Соціологічне дослідження» та ін. Також стався обмін думками про важливість сіоністських ідей після створення Держави Ізраїль, і про те, як ці ідеї трансформувалися за останні десятиліття.

4.5.2. 27 травня 2021 р. – «Травень, сповнений болем і надією». Відкрита дискусія.

Травень насичений пам'ятними датами з присмаком жалоби, а цього року український календар поповнив ще й День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни. Дивовижним чином усі ці «дні» пов'язані між собою – одна подія виявилась передумовою іншої.

Травень, сповнений болем і надією

8 травня – День пам'яті та примирення;
9 травня – День Перемоги;
14 травня – День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни;
16 травня – День пам'яті жертв політичних репресій;
18 травня – День пам'яті жертв депортації та Дня боротьби за права; кримськотатарського народу.

В події прийняли участь Голова кримськотатарського ресурсного центру, член Президії Меджлісу кримськотатарського народу Ескендер Барієв; український науковець, публіцист політичний експерт, член Української Гельсінської спілки Євген Дикий; український правник, голова правління Центру конституційного моделювання Геннадій Друзенко та дисидент, виконавчий віце-президент Конгресу національних громад України Йосиф Зісельс.

Учасники дискусії говорили про вплив радянської влади, а зокрема сталінського режиму, на перебіг Другої світової війни, про поствоєнні репресії та переслідування кримських татар, долі Праведників та євреїв після війни; про те, яке значення для кожного громадянина України мають пам'ятні 8 травня та 9 травня, що спільного та яка різниця у сучасному сприйнятті цих дат, та як по-різному вони сприймаються представниками різних поколінь українців.

Запис події: <https://youtu.be/PoPIdpSy7Ok>

4.5.3. 14 березня 2021 р.

Дискусія: Праведники. Чому ці постаті так важливі для сучасної України? Як ми можемо їм віддячити сьогодні?

<https://www.youtube.com/watch?v=3sq0xU52jkA>

До Міжнародного дня Праведників світу.

Засновниця та керівниця ВБФ «Заради тебе» Юлія Гольденберг розповіла про створення приватного українського благодійного фонду, проєкти, що здійснює організація, та міжконфесійний діалог.

Відбулась онлайн-презентація проєкту «Історія крізь обличчя», що присвячено Праведникам.

Спікери: Юлія Гольденберг, засновниця та керівниця ВБФ «Заради тебе», Ігор Лабунець, заступник директорки ВБФ Заради тебе, Гана Ярова, донька Праведниці Народів Світу Софії Ярової та онука Праведниці Народів Світу Єфросинії Бойко та інші.

До дискусії приєднався професор Єврейського університету в Єрусалимі, член комісії Меморіального комплексу історії Голокосту в «Яд Вашем» Самуель Барнай.

Запис події: <https://www.youtube.com/watch?v=3sq0xU52jkA>

4.5.4. 28 січня 2021 р.

В. Ліхачов. Антисемітизм в Україні: що відбувається насправді?

Наприкінці 2020 р. несподівано знов активізувалися псевдоексперти, які в студіях медведчуківських каналів розповідали про зростання антисемітизму в Україні. Ми також пам'ятаємо, як в 2019 р. з боку багатьох представників єврейської громади лунали застереження, що обрання етнічного єврея президентом може привести в майбутньому до зростання антисемітизму з боку незадоволеного або розчарованого їм суспільства. До того ж, Світовий Єврейський Конгрес зафіксував в останній рік зростання антисемітських настроїв та поширення теорії змов в глобальному масштабі в контексті пандемії.

То як же розвивається ситуація за антисемітизмом в Україні в останній рік? В інформаційному просторі не бракує голосних заяв щодо цього. Власні оцінки не вагаються

висловлювати хто завгодно, від американських журналістів до ведучих російських ток-шоу, від посла Ізраїлю до президента нашої країни. Всі ці висловлювання об'єднує одне – вони базуються на емоціях, апріорних переконаннях, поодиноких повідомленнях в ЗМІ, тобто, на повітрі.

Для того, щоб зрозуміти справжню динаміку проявів антисемітизму, треба звернутися до фактів. Презентацію було присвячено аналізу матеріалу, зібраного в рамках єдиного системного моніторингу злочинів на ґрунті ненависті, який реалізується вже майже 20 років. Ми подивимось, як вплинули війна, обрання етнічного єврея головою держави та пандемія на кількість та інтенсивність проявів антисемітизму в Україні, спробуємо пояснити зафіксовану динаміку та розглянемо, які антисемітські ідеї зараз в тренді. Відео: <https://youtu.be/xdgcnnbUeIw>

Зустріч також було проведено англійською мовою під назвою: «**Antisemitism in Ukraine – 2021: trends, facts, ideas**». Зустріч відбулась 28 січня 2021 р.

Відео: <https://youtu.be/xdgcnnbUeIw>

За підтримки Голландського гуманітарного фонду, Департаменту ВСО зв'язку з ізраїльтянами за кордоном, Вааду України, студії «Діє-Слово».

4.6. Участь СФУ в конференціях.

а) Листопад 2021 р.

Делегація в складі трьох представників: Ольга Яковлева, О. Заславський та Катерина Кічик, прийняла участь у Європейській конференції сіоністських федерацій (Будапешт, 5-7 листопада).

Конференція проводилась під патронатом Департаменту ВСО зв'язку з ізраїльтянами за кордоном.

Під час конференції був зроблений доклад про діяльність СФУ за 2020-2021 роки.

Представники департаменту звернули особливу увагу на конференцію «Алеф. Бет. Сіонізм», яку СФУ успішно провела у 2020 році. Сіоністська федерація України на даний момент має найбільшу кількість активно працюючих програм та проєктів серед європейських федерацій.

Співпрацю з Департаментом ВСО із зв'язку з ізраїльтянами за кордоном продовжено.

б) Грудень 2021 р. Вик. директор СФУ Олена Заславська прийняла участь в онлайн конференції Департаменту ВСО по зв'язку з громадянами Ізраїлю за кордоном.

Детальніше з діяльністю Сіоністської федерації можна ознайомитися:

Сторінка у ФБ: [@ZFUkraine](https://www.facebook.com/ZFUkraine)

Телеграм-канал: t.me/votezion

Ел. адреса СФУ: votezion@gmail.com

Відправити повідомлення ел. поштою:

5. Партнерський проект: онлайн-студія «Діє-Слово»

diyeslovo.org.ua

(Олена Заславська, авторський проект)

Студія «Діє-Слово» проводить лекції, семінари, конференції, а також є представницьким онлайн-майданчиком і надає інформаційну та технічну підтримку заходам партнерів, має свою постійну слухачську аудиторію, яка збільшується від лекції до лекції.

Впродовж 2021 року Йосиф Зісельс проводив активну лекційну діяльність.

1. З квітня по липень 2021 року Йосиф Зісельс прочитав цикл лекцій для студентів Сертифікатної програми з юдаїки. Курс цілком проходив в режимі онлайн. До лекцій змогли долучитися усі бажаючі. Організатори лекційного курсу: Сертифікатна програми з юдаїки, Ваад України, студія «Діє-Слово». Куратор курсу – Олена Заславська.

<https://diyeslovo.org.ua/ru/node/100>

2. У жовтні 2021 року був створений окремий ютуб-канал Йосифа Зісельса. На каналі можна подивитись зустрічі та інтерв'ю сопрезидента Вааду України починаючи з 2013 р. Ютуб-канал постійно оновлюється. Куратор проекту – Альфія Шевченко.

<https://www.youtube.com/channel/UCtYmofqgVhEmrAd4ODM0OsA>

Лекційні зустрічі:

Йосиф Зісельс. Презентація нової книги "Розсуди мої помисли". Студія «Діє-Слово».

<https://www.facebook.com/events/1444712305879391>

Йосиф Зісельс. Запитання та відповіді. Відкрите інтерв'ю.

<https://www.facebook.com/events/2565745370397421>

Йосиф Зісельс. 30 років Незалежної України – від РУХу до РОКу.

<https://www.facebook.com/events/345496207241258>

Йосиф Зісельс. Україна на порозі 2022 – вісім років після Майдану. Роздуми, запитання, відповіді

<https://www.facebook.com/events/232112088889591>

И. Зисельс. Основные тенденции развития пандемии COVID-19 в Украине, Израиле, Германии и др. странах. <https://www.facebook.com/events/620463005787581>

Йосиф Зісельс. Бабин Яр як ще один сектор гібридної війни.

20 липня 2021 р. <https://www.youtube.com/watch?v=d1aJFF2QBfM>

Галина Хараз и Иосиф Зисельс о проблемах мемориализации Бабьего Яра.

<https://www.youtube.com/watch?v=hRppEN8mpAM&t=75s> Січень 2021 р.

Ваад України 30 років: спільноті українських євреїв стільки ж років, скільки і Україні

14 січня 2021 року Асоціація Єврейських Організацій та Общин України (Ваад) – найстаріша й найвпливовіша єврейська організація України – відзначила своє 30-річчя.

За ці роки Ваад України та його беззмінний керівник пан Йосиф Зісельс створили безліч проєктів та програм, успішно реалізували десятки ідей. Сьогодні з упевненістю можна сказати – єврейське життя в Україні розпочалось з Вааду.

До онлайн конференції долучилися ті, хто створював цю організацію, протягом цих 30

років працював в її численних проєктах; всі, для кого відродження і розвиток єврейського життя та розвиток демократичного громадянського суспільства в Україні так само важливі, як для засновників та співробітників Вааду.

У конференції прийняли участь керівники єврейських організацій України та світу, вчені, спонсори з різних куточків світу.

Ваад привітали: голова Держслужби етнополітики і свободи совісті в Україні Олена Богдан, Голова Натів в Україні пан Феликс Гуревич, доктор філології Вольф Москович (Ізраїль), колишній ректор Києво-Могилянської академії Сергій Квіт, сопрезидент Вааду України (до 2020 р) Андрій Адамовський, Голова філіалу «Сохнут – Україна» Ш. Шпак, професор Зеєв Ханін, д-р Альберт Фельдман, рав Олександр Духовний, рав Реувен Стамов, перший редактор газети «Хадашот» Вадім Фельдман та інші.

Письмово привітали учасників зустрічі колишні Президент України П. Порошенко та прем'єр-міністр Арсеній Яценюк.

Конференція тривала 7 годин.

З виступами гостей конференції можна ознайомитись на сайті Вааду України за посиланням:

<https://www.vaadua.org/rubrika/30-let-vaadu-ukrainy>

Радіо Свобода про 30-річчя Вааду України: <https://www.radiosvoboda.org/a/vaad-ukrajina-jevreji/31048528.html> (Марія Щур).

Матеріал сайту Майдан Дрогобич:

<http://maydan.drohobych.net/?p=96281>.

Чернівецький музей історії та культури євреїв Буковини, привітання:

<http://muzejew-news.org.ua/?p=1854&lang=uk>.